

SOUTH-AFRICAN PUBLIC LIBRARY
22 DEC 1955

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

No. 48—VOL.—LIII

FRIDAY,
16TH DECEMBER, 1955

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

*

A wise explorer wrote once that he had never been seriously threatened in his journey by tigers and snakes but he had been nearly finished off by insects. It seems more heroic to face tigers but we need the courage every day to survive the insects.

—Evelyn Francis.

—o—

*God will not seek thy race,
Nor will He seek thy
birth;
Alone He will demand
of thee,
"What hast thou done
on earth?"*

—A Persian Saying.

—o—

*Teach us, good Lord, to
serve Thee as thou
deservest;
To give and not to
count the cost;
To fight and not to heed
the wounds; to toil and
not to seek for rest;
To labour and not to
ask for any reward
save that
Of knowing that we do
Thy will.*

—Ignatius Loyola.

*

“ IF ”

(With apologies to Rudyard Kipling)

**If you can sense the One in all creation,
And see the God in every brother's face
Without respect of creed, or race or nation;
If you can feel at home in every place;
If you can love your country with devotion
And yet love all the other countries too:
If you have freed yourself from class emotion
And understand the other's point of view;
If you can sense in every beast a brother,
And see God blossoming in every flower;
If by no thought or word you hurt another,
And fill with noble deed the fleeting hour;
If all your thoughts, and words, and acts are holy,
And everything from highest motives done,
And all your work is based on service only,
You're very near to the Divine, my son**

—K. Browning, M.A.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

**Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY,
the best of all Gifts.**

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The
New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

**NEW NYLON
SAREE MATERIALS**

— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd.	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.
Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.	CHAMPALS! Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	Also Leather 8/6 & 10/6 pair
BLOUSES Printed Georgette and Bomberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.	

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. i. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 30th Dec. 1955 Sailing 4th Jan. 1956.
S.S. Kampala due 28th Jan. Sailing 2nd Feb. 1956.
For Bombay via Karachi.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£83-10-0
Second " " " "	55-0-0
Third Class Bunk	28-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0
Ordinary Food	£4-17-6
Hindu Special Food	£10-3-0
Ordinary Food	£4-5-6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 16TH DECEMBER, 1955

What Liberalism Will Solve

THE critics of the liberal faith charge that liberalism leads to decadence; that, for this reason it will never solve South Africa's race problem. For evidence they go back to the history of Europe during the years when liberalism was in the ascendancy. They point to the rise of capitalism; the way in which industrialisation crushed the worker, almost squeezed all individuality out of him and left him only a cog in a vast machine. They cite the chaos which followed as a result and attribute to it the rise of nationalism as the final effort of Man in Europe to free himself from the corruptions of liberalism.

If the story ended there, these critics would probably have an impressive case. But unfortunately history has the nasty habit of favouring nobody. European nationalism landed the world in two ghastly wars. If it rises again, it will land the world in a war which will bring an end to civilisation.

Why was mankind punished so terribly in the first and second world wars? The answer is simple. European nationalism was a revolt against the ideal of individual liberty; it was a rejection of the sacredness of the human personality. It was a repudiation of the very things on which human survival depends. The human race cannot survive where freedom has been destroyed. That is one

fundamental difference between man and the animals. The inescapable result was catastrophe.

Critics of liberalism in South Africa do not seem to take into account this lesson from recent history. They do not, for this reason, realise that nationalism in this country has placed the Union straight on the road to catastrophe. At the time of Union the races came together. They believed they would be free to pool their resources and build a nation and a civilisation which would be one of the finest creations of the human race in this part of the world.

That dream has not been realised. The races are farther apart today than they were at the time of Union. There have been ugly and bloody clashes between Black and White and between Brown and Black. Hatred and suspicion between White and White and Black and White are on a scale not known in the history of the Union. Today no group feels safe and secure; no individual either. South Africa has become a tragically divided nation; torn asunder by mistrust, hatred and suspicion. If it were not for our gold and uranium, economic collapse would by now have overtaken us.

But everywhere the storm-clouds are rising. The Police in this country are the most heavily-armed in the democratic world during peacetime. Everywhere

individual liberties are being crushed underfoot and rule by Ministerial decree is the order of the day. All these are the sure and unmistakable signs of impending disaster. South Africa will not escape as long as nationalism rules—for catastrophe is the inescapable and final consummation of nationalism.

Against this background the real problems which liberalism solves become transparent. Firstly it removes catastrophe from the scene and does not make disaster our destiny. By giving all the chance to live and let live it gives all a vested interest in a stable social order.

Secondly, in an atmosphere where all work for social stability problems begin to be seen as capable of solution. Men's minds, freed from the grip of fear, dogmatism and prejudice, think more positively. They weigh solutions not in terms of whether or not they advance racial interests but according to whether or not they serve the greatest good for the largest number possible.

In the light of the foregoing it can be said that liberalism promises the individual South African the chance to live and let live where nationalism promises catastrophe. The choice then is not between one way of life and another; it is between destruction and survival. If South Africa wants to destroy herself in a welter of internal strife and conflict and contempt and distrust by the outside world let her follow the Nationalist Party. If the White people of South Africa

want the tragedy into which Europe was driven by nationalism repeated on a smaller scale in South Africa one day, let them follow the Nationalist Party.

Happily for South Africa the Nationalists are not having all things their own way. Black and White in the Liberal Party have refused to be stampeded into disaster. Their example and courage have inspired the thoughtful in the White community to evaluate the South African situation afresh. This gives us hope

MR. MANILAL GANDHI

MR. MANILAL GANDHI, who for the last three weeks was in the Durban Sanatorium has been discharged yesterday. His health however is not completely recovered, but the medical course is complete and is now in need of absolute rest.

for this country. At least it does when a political commentator of the calibre of "Onlooker" can write in the "Natal Mercury" and say that the liberals "...are the only real hope for the country." Indeed they are. If more people realised this truth quicker, South Africa might be saved all the trouble that lies in store for her.

The time has come for nations as well as individual to know what they want. It is only by direct action on youth that a better society can be successfully moulded. Can we not find leaders of sufficient vision to conceive an international plan of moral development spreading on generations, instead of economic plans of five years? It would be a magnificent task

—Le Comte du Noiy.

WHERE WILL THIS NONSENSE END?

(C. W. M. GELL)

THE "re-assurances" given by Mr. de Vos Hugo, the chairman of the Group Areas Board, to industry and commerce about the intention of the regulations gazetted on October 14 hardly establishes the administration's *bona fides*.

These regulations require that any employer of persons of other than his own race group shall obtain a permit from the Board in respect of all such employees over a wide range of executive, professional, technical, administrative, clerical, skilled and semi-skilled jobs. Officials of the Board have explained that these regulations apply retrospectively to 1950 in the Transvaal and Natal, and to 1951 in the Cape.

The full significance of these regulations only came to light a fortnight after their proclamation as a result of inquiries made in Port Elizabeth. The other regional offices of the Group Areas Board seemed almost unaware of the gazette notification and, in some cases, had no idea of its full implications.

When the extremely drastic nature of the regulations was brought to the notice of employers and employees, the reaction was so sharp that Mr. de Vos Hugo himself undertook to allay the alarm. The regulations were aimed, he said, "at certain classes of traders who, as a result of a Supreme Court decision, were circumventing the Act by establishing camouflage businesses with the aid of employees, whose occupation was exempted, for the benefit of persons whose occupation was not permitted. Businesses of this type had penetrated into areas where they had no right to be and where they were not wanted. This "mischief" had been tackled by amending the Group Areas Act (paragraph (b), (b) bis and (n) of sub-section (2) of Section 10) to prohibit "occupation" of premises by all employees except those specifically exempted by proclamation. The regulations of October 14 attempted to exempt all employees not concerned in the "mischief." "It may be," Mr. de Vos Hugo concluded, "that we have not succeeded in exempting all the innocent people."

This is surely a remarkable understatement. In order to stop up a legal loophole in the main Act by which certain businesses (it hardly requires second sight to identify them from Mr. Hugo's language as Indian) were legitimately doing what the administration did not want them to do, a blanket prohibition was

laid down on a very wide range of occupations.

The extraordinary clumsiness of the procedure is exemplified by Mr. Hugo's admission that factory employees were intended to be exempt and would now have to be declared exempted by a further proclamation. That removes, for the moment, industry's chief concern. As for commerce, Mr. Hugo promises that "all well founded applications will be expeditiously and favourably considered."

But this does not carry the matter much further. Few people have any real idea of the amount of paper work flooding into Group Areas Board offices or their continual stream of visitos from industry, commerce, the professions etc. asking for "rulings" on the meaning of very intricate legislation. To this, to the scrutiny of all liquor licence applications and all new trade licence is now added a colossal number of applications for exemption on behalf of individual employees in commerce. Even if it is intended to grant these without careful scrutiny, the mere physical labour involved is far beyond the present resources of the Boards. Either there will be serious delay and confusion; or the Boards will have to make further calls on our already inadequate White manpower to do a job that no one can describe as constructive or creative. More laws, more bureaucrats, indeed.

But this does not finally dispose of the matter. Commenting on the regulations in Port Elizabeth an official of the Board said that "it was the ultimate aim of the Act that people should live and work among those of their own race group." He added that "if an employer can show there is *good reason* why he should engage members of another group, he may be granted a permit." Mr. de Vos Hugo confirmed that this control of mixing "in business is with us permanently. He explained that the present regulations apply "only to controlled areas" (i.e. virtually the whole of Natal, the Transvaal and the Cape), and that "similar prohibitions would later be applied to group areas when proclaimed."

Thus, once a permit system is in permanent force, there will be no guarantee that it will not at some future date be applied unsympathetically either to certain race groups or to certain types of business or to industry, even if that is not the immediate intention. We shall then face the un-

pleasant possibility of the Ministry of the Interior under the Group Areas Act competing with the Ministry of Labour under the amended Industrial Conciliation Act in fixing "the race for the job."

The whole record of this Government and the Board justifies the belief that, sooner or later, they will fully use the powers given to them by the Group Areas Act and regulations under it. Mr. de Vos Hugo has already said that the definition of "occupation" in the Act will be amended to get round the

Supreme Court judgment in a case relating to attendance at a cinema, which also makes the validity of these present regulations doubtful as applied to employees. Official policy clearly intends to isolate each race group completely, except where non-white unskilled labour is required for white industry and commerce.

But this use, or abuse, of Section 10 of the Group Areas Act was never explained in Parliament, either when the Act was first passed or at any of its several subsequent amendments.

DURBAN'S "INTERNATIONAL" FILM FESTIVAL

THE Natal Indian Congress has strongly criticised the practice of segregation at the "so-called International Film Festival organised in the name of the City of Durban." A statement issued by the Natal Indian Congress' its Presidents Dr. G. M. Naicker expresses deep regret at the participation by the International Film Society, a non-colour-bar Society, in the Festival, when it was holding an apartheid showing of films at the Alhambra Theatre.

In the Natal Indian Congress statement Dr. G. M. Naicker says:

"Those responsible for the so-called International Film Festival organised in the name of City of Durban have been responsible for the practice of apartheid for by showing their festival films at the Alhambra Theatre they have excluded more than two-thirds of the people of the City from taking part in a cultural activity organised in the name of Durban.

"It is only natural that there should be a demand for the extension of the scope of the Festival to include all sections of the people of Durban. But the only dignified and proper way to meet that demand was to end all segregated showing of films brought into the country in the name of the City's International Film Festival. There can be no room for segregation and apartheid in any festival claiming to be international in character.

"The Natal Indian Congress would have welcomed any arrangement by which the scope of the Festival was widened by the showing of all films at venues open to people of all racial groups.

"But instead of adopting this course, the organisers of the Film Festival continued with their segregated showing of

Films at the Alhambra Theatre for Europeans only and in conjunction with the International Film Society they screened the Russian Film *Romeo & Juliet* at the Albert Cinema on Thursday last week.

"The Natal Indian Congress deeply regrets that the International Film Society should have been a party to these arrangements for they have in our opinion committed a grave error in being actively associated with a Film Festival which has not abandoned its colour bar shows at the Alhambra Theatre.

"It is this participation in the Festival by the International Film Society which has led Mr. Neil Smith one of the joint organisers of the Festival to forecast 'the holding of a simultaneous European and non-European film festival in Durban in future years'. (See 'Natal Mercury' Wednesday 19th October, 1955).

"The Natal Indian Congress condemns segregation and apartheid in all fields and earnestly appeals to all men and women who believe in promotion of cultural advancement to condemn the evils which flow out of these policies.

"The Natal Indian Congress has welcomed the formation in Durban of the International Film Society a body open to all peoples irrespective of race and colour, and which has been in existence for over a year now. This Society's performances in its own name unconnected with the Festival's segregated activities must receive the fullest support not only of all South Africans of all races who respect human dignity but of all countries that have rejected the unhuman policies of segregation and apartheid.

"We are satisfied that many of the countries participating

in the Film Festival are not fully aware of the conditions under which their films are being shown in Durban. It is the duty of the non-European people to draw the attention to the practice of segregation,

against which practices many of the participating countries have spoken out in no uncertain terms at the United Nations.

"In culture and art there is no place for segregation and apartheid."

NEWS IN BRIEF

Prime Minister Nehru announced in Parliament on December 3 the Indian Government's decision to send three persons to Japan to investigate into the circumstances of the death of Netaji Subhas Chandra Bose.

The Japanese Government had been consulted and had promised full co-operation in the enquiry, Mr. Nehru added.

A State prize has been awarded to a Travancore-Cochin farmer, Mr. K. Parameswaran Pillai of Vaikom, who produced 10,792 coconuts per acre as against the All-India average of 2,009.

The Deputy Prime Minister of New Zealand, Mr. K. J. Holyoake, who is on a visit to India, called on President Rajendra Prasad, and the vice-President Dr. Radhakrishnan.

Talking to Pressmen in New Delhi he said, he was looking forward to greater Trade Relations between India and his country. New Zealand was an exporter of primary commodities, mainly rice, wool, meat and dairy products, of which perhaps India might buy more in future. New Zealand's main imports from India were jute, and cotton piece goods.

Mr. Eric Kwame Heymann, leader of the three-man Gold Coast Press delegation now touring India has expressed his country's "strong condemnation of Portugal's unwanted and illogical existence on India's territory." People in Gold Coast unitedly supported India's struggle to root out colonialism from the sub-continent, he said.

Mr. Heymann, who is editor of 'Ghana Evening News' of Gold Coast was addressing members of the Jamshedpur Journalists Association. He said, Africa looked to India for guidance. The delegation had been impressed by India's rapid development and there was also much for Africa to learn from India's cultural tradition.

The first women envoy to be accredited to the Indian Government, Mrs. Alva Myrdal of

Sweden, presented her credentials to President Rajendra Prasad.

A colourful function by children at Rashtrapati Bhavan marked the 71st Birthday of the President, Dr. Rajendra Prasad on December 3. There was a programme of dancing, music, drill and a fancy dress parade.

Mr. Y. D. Gindeuca, Deputy High Commissioner for India in U.K. received a consignment of 1,500 woolen blankets which were present on behalf of the British Red Cross Society, for Flood Relief in India. The presentation ceremony was held at London Airport. The Countess of Limerick, Vice-chairman of the British Red Cross Society presented the blankets on behalf of the Society which had received a grant of £20,000 from the British Government to purchase the necessary relief supplies.

A cultural delegation of folk dancers from Uzbekistan in the U.S.S.R. is arriving in India on December 15 on a 5 weeks visit. The entire proceeds from their performances will be donated to the Prime Minister's National Relief Fund.

An International committee of 15 Scientists is to be set up by the United Nations to collect and distribute all available information on the effects of Atomic radiation on human health and safety. Information on studies of radiation hazards being conducted in various countries, including the effects of experimental explosions of Thermo-Nuclear bombs, will be sent to the committee by members of the U.U. or members of specialised agencies. Countries nominating Scientists to the committee include Argentina, Australia, Belgium, Brazil, Canada, Czechoslovakia, Egypt, France, India, Japan, Mexico, Sweden, United Kingdom, The United States and the U.S.S.R.—U.N.E.S.C.O.

25 Librarians and Educators from 12 countries in Asia and Australasia met in New Delhi

during October to discuss way of developing Public Library Services in these areas. The Seminar, sponsored by Unesco, was held in the New Delhi Public Library, which was set up as a pilot project by the Government of India and Unesco in 1951 and now serves 70,000 people a month.—U.N.E.S.C.O.

A Russian translation of Rabin-dranath Tagore's Book "The Wreck," just published in Moscow is the 1st of an 8 volume edition of his works now being prepared by a Soviet Publishing House. A number of other Moscow Publishing Houses are this year planning translations of Indian Philosophic and Literary Works, including, collections of Short Stories, Poetry, Drama, Children's Stories and Art Reproductions for Publication in popular Editions.—U.N.E.S.C.O.

Over 100 Scientists from the staffs of leading Zoological institutes and Museums in all parts of the World are collaborating in an important study on 'South African Animal Life being published in Sweden in an English language Edition. The complete work will comprise 8 volumes, the first of which has just appeared.—U.N.E.S.C.O.

Two identical collections of over 400 Educational text books are being sent to India by the British Council to tour regions round Delhi, Calcutta, Bombay and Madras. It is hoped that they will reach areas where British books are not easily available.—U.N.E.S.C.O.

A new stamp is to be issued by the U.N. Postal Administration to commemorate "Human Rights Day." The stamp which is the fourth commemorative issue made this year by the United Nations, will be available in a 3 cent blue and an 8 cent green denomination.—U.N.E.S.C.O.

Where 'Indian Opinion' Is Obtainable

Dhanjee Fruiterers,
192 Grey Street;
Patel's Vegetarian Refreshment Room, 202 Grey Street;
Sun Brand Tobacco Works,
191 Grey Street;
Roopchand Bros.,
85 Victoria Street;
N. V. Patel, 139 Brook Street;

To Attend World Seminar In Geography

Mr M B Naidoo, Vice-Principal of Sastri College has been invited to attend a World Seminar in Geography to be held at Aligarh University, India early in January next year. Invitations to attend the Seminar have been extended to 80 Geographical Societies and 179 Universities in 67 countries.

Among the distinguished Geographers at the Seminar will be Prof. O. H. K. Spate, Head of the Department of Geography, Australian National University, Canberra and Prof. George Kuriyan, Vice President of the International Geographical Union. Mr. K. D. Malviza, Minister for National Resources and Scientific Research of the Government of India, has given his consent to inaugurate the Seminar. One of the features of the Programme will include a discussion on International Co-operation between geography students and teachers. The place of geography in National Reconstruction will also be discussed.

Mr. Naidoo will leave Durban by air on Thursday and will read a Paper as part of his contribution to the Seminar. Last year Mr. Naidoo attended a Conference in Switzerland at the invitation of MRA.

SEED CATALOGUE

Distin's 1955-56 illustrated descriptive Seed Catalogue. If not in your possession already please write for free copy to Distin's Seeds, Box 2060, Johannesburg.

BOOKS FOR SALE

Satyagraha In S.A.
—By M. K. Gandhi 15/-
Bapoo's Letters To Ashram Sisters
—By Kaka Kalelkar 2/6
Which Way Lies Hope
—By R. B. Gregg 2/6
Obtainable from:
'INDIAN OPINION,'
P/Bag, Durban, Natal.

Cuticura
SOAP

The medicinal and toilet properties in Cuticura Soap not only cleanse the skin thoroughly, but help it to retain its beauty and its natural moisture, so easily "dried out" in hot climates.

For Flawless
COMPLEXIONS

LATEST ARRIVALS OF RECORDS AND CALENDARS FOR 1956

Film Star Technicoour Calendars	2	9	each
National Leaders Calendars	2	3	"
Religious Calendars	2	3	"
Vivekanand Calendars	2	3	"
Ramakrishna Calendars	2	3	"

LATEST RECORDS

Lunka-Dahan	5	Records	38	9
Hari Darshan	3	"	23	3
Anrat	5	"	38	9
Baaz	5	"	38	9
Jadoc	5	"	38	9
Badal	2	"	15	6
Dost	3	"	23	3

Gujarati Film Song Books 9d. Each.

Nastick, Udan-Kota's, Shamela, Rungila, Taxi Driver, Boot-Polish, Lunka-Dahan, Hari-Darshan, and Patita.

Record Packing 2/6 for Union and 7/6 for Rhodesia.

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable From:

**Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.**

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: 'I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals.'

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar"

Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING
CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

&
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

REPLY TO MR. GELL

THE EDITOR, 'INDIAN OPINION'

SIR,—I hesitate to cross swords with Mr. Gell but I would, nevertheless, like to make one or two comments on his article "The Liberal Party and the ANC."

Those who regularly read Mr. Gell's writings will know that his views must be respected. For this reason it is important that the Liberal Party should make a very careful study of the charges he has laid against it. If they are justified then it must do something about it.

My comments will be very general. In the first place I think that Mr. Gell's method of handling his subject has been unfortunate. He has based his attack on the Liberal Party on an article by Mr. Jordan Ngubane and so, intentionally or not, has made Mr. Ngubane the whipping boy for most of the faults he finds in the Liberal Party—most of them faults of conservatism. It may be that some of Mr. Ngubane's criticisms of ANC trends would support what Mr. Gell regards as a reluctance, in certain Liberal Party circles, to co-operate with ANC. Mr. Ngubane's articles certainly did not advocate such non-co-operation nor did it support conservative policies. When I first read his article I must say that what struck me about it was that it advocated more militant Liberal Party policies now. Because some part of what he wrote might be taken to support a conservative viewpoint I set no reason why Mr. Ngubane should be put in the position of having to answer a whole series of charges against a conservative viewpoint, when the main theme of his article is "progressive."

As regards the content of Mr. Gell's article there is, I think, one point which should be made. It is that while the Liberal Party may have been at fault in this issue of co-operation, has the ANC been altogether blameless? Co-operation does require a willingness to co-operate on both sides.

Finally, there is the question of the purpose of Mr. Gell's article. As it is certainly that of persuading the Liberal Party to establish effective co-operation with the ANC, will this purpose be achieved? If, as Mr. Gell suggests, there are differences of opinion within the Liberal Party, on this question of co-operation, what advantage will be gained from his article by those who

advocate closer relations? Could its effect not be to make the ANC more suspicious of the Liberal Party and the task of those who seek co-operation more difficult?—Yours etc.,

PETER BROWN.

Mr. Gell And The Liberals

SIR,—I have been debating the question in my mind whether or not to reply now to Mr. Gell's "examination" of my remarks on the African National Congress and other political organisations in the Liberal Newsletter "Contact."

I did this for one good reason. Mr. Gell has levelled charges against me which make it imperative that to justify my standpoint I should give facts on my quarrel with the African National Congress which might do a lot of harm if given publicity at this stage. I do not like to do that.

Unfortunately for Mr. Gell and for me, this is election year and although a revelation of what has been going on behind the scenes might perhaps be sensational, it might have effects on the African National Congress itself which neither Mr. Gell nor I would like.

For this reason I would ask him and readers of this column who are interested in the debate to bear with me a little until the delegates have returned from Bloemfontein when I shall be free to discuss policies and events in the knowledge that this will not complicate things for anybody.—Yours etc.,

JORDAN K. NGUBANE.

Reward For Bridge Makers And Menders

SIR,—We come now to the important part—the reward for doing the right thing: "And they that turn other to righteousness shall shine as the stars forever and ever." "What a reward! Speaking of the lights which God had created—the sun, the moon and the stars we have this statement. "Let them be for signs and seasons."

In 1910, after much arguing and bargaining, UNION was born. A star called Halley's Comet immediately appeared in the sky. I was at College then. We were told that God was

pleased that human beings turned other human beings to righteousness—throwing away weapons of warfare, and rather forming a Union. Today, that union is being scrapped by people who are fishing in unchartered waters. Hence the urgent need for bridge makers such as God was pleased to find in 1910.

If Apartheid and other laws tend to destroy unity of whites and non-whites then the authors thereof are doomed. "God is not mocked."

Many people were worried by a star which appeared simultaneously with the advent of the present regime. But they were not "impressed" by a brighter star on the eastern sky shortly afterwards because it was visible before day-break. I observed it for about a week. These stars are sent by God for our guidance. It is no coincidence or casual phenomena. It is the fulfilment of God's words: "Let them be for signs and seasons." No one explained these two recent signs. The explanation is, however, obviously new. If union is being scrapped by some folks, then God does really want bridge makers. Otherwise, we are doomed." That is a serious thought. But it cannot be sidetracked or by-passed. We must face it. Either UNION is maintained or we are in for a tough time. Yes, Sir!

If the Jews as a nation had accepted God's Son, all would have been well with them and the whole world. But alas, they, were prejudiced. The non-whites in Southern Africa can save a delicate situation. We can persuade even white honest men and women that united we stand; divided we ALL perish. Southern Africa is on the cross roads. It is on the broad road to UNITY or discord and doom; as we decide. Some people think it is a sort of a joke. But it is really a serious matter. The Germans put their country before happy marriages, and money making affairs. They were unfortunate in some leaders. Let us save our leaders, and our country. We know better. The keyword is UNION. It must be maintained, and strengthened to include all men and women of goodwill regardless of creed or race. Let us be found deserving of it.

The motion "white civilization has failed" was justly passed by the International Debating Society or Parliament. Civilization which is sectional must fail. I believe that God is going to confound the whites in Africa by proving that UNITY can be "spelt" by non-whites. The whites cannot "spelt" that word. It is a jaw-

breaker to them—at least some of them. Many leaders get it wrong so often, we must teach them how to spell it correctly.

A story is found in the Holy Bible of a prophet who was chasing after big money. An Angel appeared to him to dissuade him from going any further. He paid no attention. But his ass did. The ass was borrowed his voice. Still the prophet was not ashamed. The ass, however, saved him. It refused to go any further with him. Shaking his head in anger, he had to go back. He was forced to.

God can give us the power to prevent the doom of our dear country. Don't you see white women in mourning trying to persuade the rulers to pause before it is too late. The position calls for action—not words only.

The African who caused the notorious axe-killer to be arrested has collected his £50. The non-white man and women who will somehow open the eyes of many whites will reap greater rewards. UNION for all races must be accomplished. I am not running to Southern Rhodesia where I can be welcomed with open arms. I am praying and working for UNION for all races. It is God's will. "If God be for us, who can be against us."

"When the ways of a man please God, He makes even his enemies to be at peace with him." This is a wonderful promise. Let it be our guiding light. If we have no selfish motives, God can cause even the hearts of those against us to melt. We all are His children.

Let us all strive for UNION to be maintained and extended. Somehow, we will succeed. But let us first be united as non-whites—and as man and man. Our country is in a turmoil. It is uncommon for women to do what they have been forced to do. Let us snatch the reward by causing the axe-killer to be caught and tried. I mean it. It is His Satanic Majesty who confuses men's minds. I blame no one else. Let us chase darkness away.

The matter of rewards will be continued in a closing instalment.—Yours etc., AN AFRICAN.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.
Contact No. 213 Macosa House, Second Floor,
17 Central Tower Street,
Ferreirastr.,
Johannesburg. Phone 33-1654.

Phone 53.

Telegrams 'SOLANKI.'

P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE

Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

FOR ... RUBBER STAMPS AND PRINTING

CONTACT ... **STANDARD PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006. TELEGRAPHIC ADDRESS "QUICKPRINT"
P.O. BOX 2782. ESTABLISHED 1927.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhalsons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	Item	per lb.	per lb.
1	Ooly Toordhall	1/2	1/3
"	Chans dhall	1/6	7/
Pure	Chanallour	1/2	2/6
"	Ural Flour	1/7	2/
"	Ural Dhall	1/3	2/
	Moong Dhall	1/4	2/
	Whole Moong	1/6	1/3
	Whole Ural	1/6	1/3
	Special Pea Hall	10/-	1/3
	Orinary Pea Hall	7/-	1/3
	Egyptian Koz	10/-	2/
	Whole Ek. Ma. out	7/-	17/9 per bag of 75
	Major Dhall Red	3/2	
	Tamand (And)	3/3	
	1/2 Grade Loose Tea	...	4/3
	Severdhani Supari	...	7/
	S.B. Nuts No 2.	...	2/6
	Jeera	...	2/
	Variant (Soomph)	...	2/
	Mustard Seeds	...	2/
	Methi Seeds	...	1/3
	Whole Dhana	...	1/3
	Jaggery (Gor)	...	1/3
	Pure Chutte Powder	...	3/2
	Pure Haldi Powder	...	2/
	Cocunuts (Fresh Water)	...	

ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.
We supply best Natal Ginger—Price on application.
Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

The finest Gift for this Year's Christmas Presentation you can give is a good Book on Indian Teachings

Just Arrived. Now On For Sale.

- Bhagvad Gita (The Song of God) —Swami Prabhavananda 5/6
- Bhagvad Gita Sloka in English —Sir Radhakrishnan 11/9
- How To Know God —Fatanjoli —Swami Prabhavananda 10/9
- East And West In Religion —Sir Radhakrishnan 11/6
- Religion Of The Good Life —Zoroastrianism 11/6
- My Gandhi (Who shook the world) —J. H. Holmes 11/9
- Lectures From Colombo To Almora —Swami Vivekananda 11/9
- Selections From Vivekananda —Advita Ashram ... 15/9
- Hatha Yoga fully Illustrated—Theos Bernard ... 25/-
- Yoga And Health (fully illustrated real Life Book) ... 18/6
- Heaven Lives Within Us—Theos Bernard ... 23/6
- Just Half A World Away (a Book of Faith in God) ... 22/-
- The Man Of The Everest Who Climbed Himalaya Parbath ... 21/-
- Principle Of Upanshatha in English Translation ... 65/-

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, are sold by us

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

AFRICAN VIEWPOINT

THE AFRICAN AND THE COMMONWEALTH

By JORDAN K. NGUBANE

It seems to me both the White advocates of the Commonwealth connection and African leaders of thought make unfortunate errors in their approach to the whole problem of the Union's connections with the Commonwealth and to the possibility that these connections might be severed. It is time both sides assessed their strategies and outlooks in the light of the two very real dangers that either the Strydom-men might walk out of the Commonwealth or anti-Apartheid members of the Commonwealth might expel South Africa from the Commonwealth.

On the White side those who want to keep the Commonwealth connection and for this reason have ranged themselves against republicanism fight as though the drift to a republic were a matter for the White people only.

This should not be the case. The Commonwealth is a very mixed family; one in which the importance of colour as a unifying factor has been reduced to the minimum, if not almost eliminated. The really important thing in the Commonwealth is that it is a family of the like-minded; a group of sovereign independent nations with different racial and cultural backgrounds whose peoples are bound together by values and ideals they cherish together.

I am for the Commonwealth connection not because "God Save the Queen" arouses profound patriotic reactions in me. As a matter of fact I am an out and out republican. But I am for the Commonwealth because its survival is a guarantee to me that the values and ideals I consider precious in life will not be trampled underfoot forever in this part of the world. For this reason, it does not matter to me who the other Commonwealth citizens are; what matters is that all of us uphold the values I believe in.

For the White anti-republican in this country to fight as though he was defending values which can have meaning and significance for persons with a White skin only is, in my opinion, to weaken the side which is for the Commonwealth; it is to give strength to the Strydomist republicans. I reject the Strydom brand of republic because it will be totalitarian and will thrive on the oppres-

sion of the man of colour.

But there is something else to it than the foregoing. To regard the anti-republican fight as something for the White people only is, in fact, to repudiate the ideals and values which make the Commonwealth what it is. This fact explains, to a very large extent, why the anti-republicans have not succeeded in awakening the nation to the real dangers of a Strydomist republic. They give the impression that they themselves are for White domination with, in South Africa whereas White domination has for a very long time been a dead thing in the Commonwealth.

If the White friends of the Commonwealth have been in error the African too has been in error. The tendency has been to ignore the real significance of the Commonwealth connection for the man of colour. The fashion has been to believe that the Commonwealth is on the side of Strydom. But the facts of the situation should have long taught us that this is not the case.

It is true that the City of London has given generous transfusions of financial blood to Strydom's Apartheid economy. It is true also that in the United Nations—where we can often tell our friends from our foes—some Commonwealth countries have not been on our side. The role played by the representatives of the British government in particular has often been disappointing. But it is also true that the finest champions of our cause have been countries which are important members of the Commonwealth—India and Pakistan, to name only two.

As the Commonwealth family grows it is inevitable that race oppression will be attacked from within the Commonwealth with increasing force. The Gold Coast is at the door to independence. Nigeria and Uganda have joined the independence queue; I cannot imagine Dr. Nkrumah, Dr. Nnamdi Azikiwe or the spokesmen of Uganda sitting around the same table with Strydom's representatives and all agreeing that Apartheid and race oppression are domestic matters for South Africa.

Against this background it is the height of folly to ignore the Commonwealth as one more

front where we can carry on the fight against race oppression. The Commonwealth is in the position to exert tremendous moral and economic pressure on South Africa in the direction of liberal policies.

For us then to agree to a situation where the fight to preserve the Commonwealth connection remains a matter for people with a White skin is to weaken our own side. We have a vested interest in the survival of the Commonwealth and in the preservation of the Commonwealth connection. Let us make no mistake about it.

There is another reason why we cannot be indifferent to what happens to the commonwealth link. Great Britain controls the Protectorates which lie within or on the borders of the Union. The Union wants to incorporate these. We on the African side of the colour line are determined that this should never happen. We can best ensure that we have our way only if we make the Commonwealth conscious of our attitude to it and to the Protectorates.

I have read some very angry things from the Africans side denouncing what has been described as the African's partiality for the English-speaking. I have even heard or read of wild charges of an Anglo-African conspiracy against the Afrikaner. There is nothing of the sort. The African is not partial to the English-speaking South African as such. He has not joined any conspiracy against

any racial group. Our support for the Commonwealth connection is a blow against Apartheid. We find in the Commonwealth a world in which the values of personal freedom are the guiding lights of life. We think these are precious values and that they hold out a bright future for us and our children. Apartheid rejects the concept of personal freedom;—particularly where the man of colour is concerned it stands for the supremacy of the Whiteman. A White idiot is supreme above an African scientist. Apartheid says. That is the best thing in life must be for the Whiteman and the worst for the African. A world in which these things are believed and practised is a world hostile to us; a world in which we have no future whatsoever; a world in which we shall be destroyed slowly. How can we, in all honesty, be expected to go with those who promise us only slavery in a world where the Whiteman would always be *Bass?*

If the Englishman promises us partnership in a greater family of nations where the Afrikaner Apartheid promises us Wit Baasskap, people must be fair to us and realise that we cannot vote for our enslavement. To refuse to be a slave is not to say we hate anybody. Only, we do not want to be owned by anybody, Afrikaner or Englishman. He who wants to own us; to dictate to us how we shall live is our enemy no matter where he comes from.]

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your

Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.

SARNIA,

NATAL.

Wit And Humour

A young businessman returned home all tired out from a hard day at the office, and found his two children rushing madly about the house. He gave them both a scolding and sent them off to bed as soon as they had eaten their supper. The next morning he found this note pinned to his bedroom door:

"Be good to your children and they will be good to you. Yours truly, God"

A teacher asked a little boy to spell "responsibility," which he did.

"Now, Tommy," said the teacher, "can you tell me the meaning of that big word?"

"Yes, mum," answered Tommy. "If I had only two buttons on my trousers and one came off, all the responsibility would hang on the other"

A little girl who saw a snake for the first time called to her mother, "Mummy, here's a tail wagging without any dog."

Teacher: "What would your father have to pay if he owed thirty-four shillings to the grocer, forty shillings rent, and fifteen shillings to the milkman."

James: "Nothing—he'd move"

One child to another: "What's 'etiquette,' Jimmy?"

Jimmy: "It's whispering 'No, thank you' when you want to holler 'Gimme!'"

Ma: "Why are you stanling in front of the mirror with your eyes closed?"

David: "To see what I look like when I'm asleep"

A teacher asked for sentences containing the word "beans"

"My father grows beans," said the bright boy of the class

"My mother cooks beans," came from a girl pupil

Then a third piped up: "We are all human beans."

The mother thought her little girl ought to be examined for any possible abnormal tendencies; so she took her to a psychologist. Among other questions the man of science asked:

"Are you a boy or a girl?"

"A boy," the little girl answered. Somewhat taken aback, the psychologist tried again:

"When you grow up are you going to be a man or a woman?"

"A man," answered the child."

Afterwards, on their way home the mother asked, "Mary, why did you make such funny replies to the man's question?"

"He was an old silly" replied Mary with contempt. "If he was going to ask me crazy questions, I was going to give him crazy answers. He couldn't kid me."

"And did you knit all this lovely jumper by yourself?" the teacher asked the little girl.

"Yes, teacher," replied the child. "That is, all except the hole you put your head through—that was there when I started!"

"Now, Johnny, wash your face and you shall have a piece of chocolate—wash your hands as well, and you shall have two pieces."

"Don't you think it's time I had a bath?" asked Johnny hopefully.

A merchant heard that the natives of an island in the South Seas had more gold than they knew what to do with, so he decided to help them out. He sailed to the island with a boatload of onions, to the delight of the natives, who had never tasted onions before. Having enjoyed the taste so much, they willingly exchanged them for a shipload of gold.

Now, the merchant's rival was very angry when he heard this, and decided that if the natives liked onions they would surely like garlic better, so he took them a shipload of garlic. True enough they were delighted.

When he asked them for gold in return, they told him that they wouldn't dream of giving him anything so common, and insisted on turning over to him their most prized possession—the onions.

Tommy had been making a study of etiquette. One day his little sister was opening the door to leave the room, when he suddenly jumped up, pulled her back by the hair, and elbowed her out of the way.

"Don't you know, you little stupid," he cried indignantly, "that it's a gentleman's place to open the door for a lady?"

"Jimmy," said his mother, "did you fall down with your good pants on?"

"Well, mum," said Jimmy, "there wasn't time to take them off."

Shines...and shines...and shines

Whenever, wherever infection threatens, doctors and nurses take elaborate antiseptic precautions. Nothing is left to chance. Almost every hospital and clinic, in Southern Africa, and in many countries overseas, relies on Dettol. This pleasant, non-poisonous fluid, deadly to germs, is harmless to the delicate human tissues the germs invade. In the home, as in the hospital, Dettol is the safe way to safety.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

પુસ્તક ૫૩ મું—અંક ૪૮
તા. ૧૬ ડીસેમ્બર, ૧૯૫૫.
છુટક નકલ પે. ૬
૧૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

★

વધુ પડતા જ્ઞાને તો વધુ અજ્ઞાન અને અજડપણું પેદા કર્યું છે જેમ આપણામાં ડાહ્યું અને વધુ પડતું ડાહ્યું હોય તો કહે છે 'દોઢ ડાહ્યું' છે, એમ આ વધુ પડતાં જ્ઞાને નખોદવાયું છે. લોકોને ધર્મને પહાને લોળવીને. સેતાનનું કામ કેટલાક કરી જનતામાં ઝેર રેડે છે.

—૦—

બાલ વિધવા લગ્ન વિશે મારો અભિપ્રાય સ્પષ્ટ છે કે, બાળ લગ્ન જ ને ન થાય તો બાળ વિધવા થવા પછું રહેતું જ નથી. પ્રત્યેક વ્યક્તિએ આખી જીવનમાં એક જ લગ્ન કરવું જોઈએ એમ હું માનનારો છું. સિવિલ મેરેજનો રિવાજ મને ખિલકુલ પસંદ નથી. જ્યાં હૃદયનું એકય છે, પરસ્પરની સંમતી છે ત્યાં વળી 'સિવિલમેરેજ' શાં કરવાના હોય? પણ એમાં ઉંડે નહીં ઉતરે. ધાર્મિક ક્રિયાની વાત જુદી છે તેનો અર્થ તો જીવનનું નવ નિર્માણ થતું હોય ત્યારે ધર્મને પ્રાર્થના કરવા માટે એક રીતનો આ એક વીધી છે. ને કે તેમાંથી અનેક ખોટા રીવાજો પડી ગયા છે.

—ગાંધીજી.

ને તમે

કે. બ્રાઉનીંગ એમ. એ.

ને તમે પ્રભુના બનાવેલા સર્વેમાં એકજ વસ્તુને જોઈ શકો, જ્ઞાતી જાતી વર્ણ રંગ કે રાષ્ટ્રના ભેદ વગર.
ને તમે પ્રત્યેકના ચહેરામાં ભગવાનને નિહાળી શકો.
ને તમે દુનિયામાં પ્રત્યેક ઠેકાણે ઇશ્વરી ગૃહ સમજી રહી શકો.
ને તમે તમારા દેશને હૃદય પુર્વક ચાહી શકો.
અને છતાં બીજા દેશોને માટે પણ તમારા હૃદયમાં આદર અને પ્રેમ હોય.
ને તમે વર્ગભેદને તમારા હૃદયમાંથી કાઢી તમને તેનાથી મુક્ત કરી શકો.
ને તમે પ્રત્યેક પ્રાણી માત્રમાં અધુત્વ અનુભવો.
ને તમે વિકસીત પુષ્પોમાં પ્રભુના દર્શન કરી શકો.
ને તમે અવિચારી વાણી કે કર્મ વડે કોઈને દુઃખ ન દો.
ને તમે હર વ્યક્તિએ કાંઈક સારું કાર્ય કરતાં હો.
ને તમારું વર્તન વિચાર અને કાર્ય પવિત્ર હોય.
અને તમે પ્રત્યેક પગલુ ઉચ્ચ આદર્શ તરફ જવાને માટે જ ભરતાં હો.
ને તમારું પ્રત્યેક કાર્ય સેવાની મધુર સુવાસની ભાવનાથી મહેકતું હોય.
તો મારા પ્રિય બાળકો તમે દૈવી શક્તિની વણી નહકમાં છો.

(ઇંગ્લીશપરથી.)

★

★

★

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૬ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૫.

લીબરલ પક્ષ શું કરશે

ઉદાત્તમતવાદના ટીકાકારો એમ માને છે કે એ વાદ જનતાને જુના જમાનામાં પાછો ફેરવી જાય છે, અને તેથી આ દેશનો રંગભેદનો સવાલ તે કદી ઉઠેલી નહીં શકે અને પુરાવા દાખલ તેઓ યુરોપનો ઇતિહાસ આપણે બતાવે છે કે જ્યારે ત્યાં ઉદાત્તમતનો ફેલાવો થયો હતો અને પરીણામે સુડીવાદ કેવી રીતે ઉભો થયો. અને ઉદ્યોગોમાં યંત્રને સ્થાન મળવાથી કામગારો નો નાશ થયો અને અંતે યુરોપની જનતા ઉદાત્તમતવાદ થી છુટવાને નેશનલીઝમ-રાષ્ટ્રવાદ તરફ દબી.

આ ટીકાને આટલેથી અટકી હોત તો આ એક મજબુત પુરાવો ગણાત પણ ઇતિહાસ કોઈને પક્ષપાત નથી કરતું યુરોપન રાષ્ટ્રવાદે દુનીયાને બે વાર યુદ્ધમાં ઘસડી છે અને એ રાષ્ટ્રવાદ પાછો ઉભો થશે તો ફરી પાછું યુદ્ધ ભગશે અને દુનીયાનો તેમાં નાશ થશે.

શું કામ પહેલા અને ખીલ વિશ્વ યુદ્ધમાં માનવજાતને શિક્ષા કરવામાં આવી? જવાબ ઘણો સરળ અને સાદો છે. યુરોપનો રાષ્ટ્રવાદ એટલે વ્યક્તી-સ્વાતંત્ર સામેનો બળવો કે જે માનવ તાનો પાયો છે. સ્વતંત્રતાનો નાશ કરીને માનવતા બચાવી શકાતી નથી. આ એક ભેદ છે માનવ અને પશુ વચ્ચે અને એનું પરીણામ યુદ્ધ.

સાઉથ આફ્રિકાના ઉદાત્તમત વાદના ટીકાકારો આ ખીના તરફ નથી જતા. અને એ નથી સમજતાં કે રાષ્ટ્રવાદ આ દેશને સીધું યુદ્ધમાં લઈ જશે. યુનીયનની સ્થાપના વખતે બધા વર્ણોને એક ગણવામાં આવ્યા હતાં. એમ માનવામાં આવ્યું હતું કે પોતાના સર્વસ્વને ભોગે એવું એક નવ નિર્માણ કરશે કે જેમાં દુનીયામાં સારામાં સારી સંસ્કૃતી અને માનવતા હશે.

આ આદર્શ હજી સફળ નથી થયો યુનીયનની સ્થાપના વખતે હતો એના કરતા રંગભેદ આજે વધારે છે. કાળા અને ઘોળા વચ્ચે અને ઇથિયોપી અને કાળા વચ્ચે ઘણા રકતો છંટાયા. આ વર્ણો વચ્ચે ઇતીહાસમાં ક્યારે પણ નહોતો એટલો અણુ ગમો આજે પ્રવર્તે છે. આજે એક પણ વર્ગ કે વ્યક્તિ એવી નથી કે જે સહીસલામત છે. આ દેશની કંફુજાજનક સ્થિતિ એ છે કે બાગલાનો તે ભોગ બન્યું છે. સોનું અને યુરેનીયમ જે આપણી પાસે ન હોત તો આપણી આર્થિક સ્તીથી પણ નબળી હોત.

દુનીયામાં સર્વ સ્થળે તોફાન ના વાદળો ઘેરાયા છે. આ દેશે દુનીયામાં કયાંય નથી એવું પોલીસ રાજ ઉભું કર્યું છે. અને વ્યક્તી સ્વાતંત્રનો નાશ કરી પ્રધાનોનું રાજ ચાલે છે. આ બધા આવી રહેલા તોફાનના શંકરાહીત ખરાના ચિન્હો છે. જ્યાં સુધી સાઉથ આફ્રિકા માં રાષ્ટ્રવાદનું ચલણ હશે ત્યાં સુધી આ દેશ તેમાંથી બચી નહીં શકે કારણ રાષ્ટ્રવાદનો અંત તોફાનમાં પરીણામે છે.

આની સામે ઉદાત્તમતવાદીઓ જે ઉઠેલ કરી રહ્યા છે તે સ્પષ્ટ દેખાય છે. સૌથી પ્રથમ આ વાદ આપણને તોફાનમાંથી બચાવશે. અને તેનાથી સામાજિક સવાલોનો પણ ઉકેલ કરી શકાશે. કારણ મનુષ્યના વહેમ અને ખૂંટીક દુર યાય તો તેઓ ખીલ વિચારો કરી શકે. તેઓ વિચારતાં થશે કે આ બધાને માટે સાફ છે કે નહીં; નહીં કે વળંબેદ વધારવાના વિચારો કરશે. આ બધું જોતા આપણે જોઈશું કે ઉદાત્તમતવાદીઓનું ક્યેય એ છે કે આપણે બધા શાંતીથી રહી શકીએ જ્યારે રાષ્ટ્રવાદનું ક્યેય બાગલા પાડી તોફાન કરાવવાનું છે.

આપણે કહી રીતે રહેવું છે એ પસંદ નથી કરવાનું પણ આપણે જીવવું છે કે મરવું છે એની પસંદગી કરવાની છે. સાઉથ આફ્રીકા જે પોતાનો નાશ ઇચ્છતું હોય તો ભલે તે રાષ્ટ્રવાદને અનુસરે અને યુરોપનો જેવી રીતે રાષ્ટ્રવાદથી નાશ થયો હતો એવો જ પણ નાના પાંચા ઉપર જે સાઉથ આફ્રિકાનો નાશ કરવો હોય તો ભલે રાષ્ટ્રવાદને ટેકા આપે.

હજી એટલું આશાસ્પદ અને સાફ છે કે સાઉથ આફ્રિકાને

રાષ્ટ્રવાદી પક્ષ પોતાને કાવતું અને ગમતું બધું કરવા શકતી શાળી નથી. ઉદાત્તમતવાદીઓ કાળા અને ઘોળા પોતાને નાશ માંગી બચાવવા ઇચ્છે છે. એ કારણે સાઉથ આફ્રિકાના ગોરાઓ હવે ખીલ નજરે તેઓને જોઈ રહ્યા છે. અને એ આ દેશ માટે એ એક ખીલ શુભ અને અશા આપનારું ચિન્હ છે. જે આવી નજરે જોનારો મોટો સમુદ્ધ થાય તો સાઉથ આફ્રિકા ઘણી આફ્રીકામાંથી ઉગરી જાય.

વિવિધ ખબરો

ગોલ્ડ કોસ્ટનો હિંદને સાથ જમસેદપૂરના પત્રકારોની પરીષદ સમક્ષ ગોલ્ડ કોસ્ટના પત્રકારોના પ્રતીનીધી મંડળના નેતા અને ગોલ્ડ કોસ્ટના “ધાના ઇવિનીમ ન્યુઝ”ના તંત્રી શ્રી. એરીક ક્વામે ડુમેને જણાવ્યું હતું કે, ગોવા તથા ખીલ પોરત્તમુગીક વસાહતો હિંદમાંથી નાબુદ કરવાની તમારી હસતને ગોલ્ડ કોસ્ટને તમને પુષ્ટ સાથ છે.” અને વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું કે “આફ્રિકા હિંદ તરફ માર્ગ દર્શન માટે તારી રહ્યું છે. અમને પ્રતીનીધી મંડળને હિંદની પ્રમતી કુંકે મુદતમાં યજેલી જોઈને ધણું આશ્ચર્ય થયું છે. અને અમે માનીએ છીએ કે હિંદ પાસેથી આફ્રીકાએ ધણું શિખવાનું છે.” અંતમાં તેઓએ આભાર માનતાં જણાવ્યું હતું કે “હિંદની જનતાના અમે ઘણા આશારી છીએ, કારણ કે તેઓ આફ્રિકા ના સવાલને ઘણા મંબીર અને રસ-તથા સહાનુભૂતિથી વિચારી રહ્યા છે. પુસ્તકાલયનું પ્રતીનીધી મંડળ

તાત્કાળીક આ સભાનું પરીણામ એ આવ્યું હતું કે એશીયા ખરજની એક સમીતી નીમાઇ હતી અને એને બધું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું. અને એનું બંધારણ ધડાયું હતું. વિજ્ઞાનીકોનું પ્રતીનીધી મંડળ યુનેસ્કો અણુ એજનના પ્રયોગો બાદ અણુદ્રવાથી માનવજાત પર શી અસર થાય છે તેની તપાસ કરવા એક ૧૫ વિજ્ઞાનીકોનું એક પ્રતીનીધી મંડળ નીમ્યું છે. દુનીયાના જુદા જુદા ભાગોમાં જોને જોને આ પાપતમાં કાંઇ તપાસો કે પ્રયોગો કર્યા હશે. તેઓ પાસેથી વિગતો મંગાવવામાં આવશે આ પ્રતીનીધી મંડળમાં આર્નલ્ડીના, એસ્ટ્રેલીયા, બેલ્જિયમ, થાઇલેન્ડ, ડેનેડા, એસ્ટોનેશીયા, ઇજીપ્ટ, ફ્રાંસ, હોલેન્ડ, જાપાન, મેક્સિકો, સ્વીડન, યુનાઇટેડ કીંગડમ, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ, અને રશીયાના, વિજ્ઞાનીકો નીમાયા છે.

શ્રી ભારત યુવક મંડળ (શ્રી ગાંધી ભારત વિદ્યાલય, જોધપુર) શ્રી. ભારત યુવક મંડળના તંત્રીઓ મગનલાલ રાવજીભાઈ અને રામુભાઈ ડાલાભાઈ સખી જણાવે છે કે, ઉપરોક્ત મંડળ તરફથી હીવાળીના શુભ પ્રસંગે થોડવે સીનેમાં તાનસેન અને શંકરપાર્વતી દિલ્લો ખતાવવામાં આવી હતી. જાહેર જનતાની શુભ લામણી થી મંડળને કુળ પા. ૪૫૦૦૦ દાન મળ્યું હતું અને ઉપરોક્ત મંડળની જાહેર સભાના કરાવ અનુસાર હોંડુ સેવા સમાજ તરફથી શર કરેલાં ભારત રેલ સંકટ કંડમાં પા. ૨૫૧-૦-૦ (પસે એકાવન) આપવામાં આવ્યા હતા જનતાએ દમારા મંડળને ઉદાર રીતિથી જે સાથ અને સહકાર આપ્યો છે તે બદલ અંતકરણ પુસ્તક આભાર માનીએ છીએ. તદઉપરાંત એવા કાર્યક્રમને સહાય સાધ આપનાર અન્ય બાઇઓનો પણ આ મંડળ આભાર માને છે.

પમીસ પુસ્તકાલયોના લાયબ્રેરીયનો અને ડેવલપ્મીકારો એશીયાની બહારના દેશોના ગયા અક્ટોબરમાં દિલ્હી ખાતે બેઠા મળ્યા હતાં. તેઓનો હેતુ પુસ્તકાલયોને સારામાં સારી રીતે દેશને યોગ્ય રીતે ફેવી રીતે ચલાવવા તે હતો. આ મીટીંગ યુ. એન. એસ. ડો. અને હોલ સરકારની સંયુક્ત મદદથી જે લાયબ્રેરી ૧૯૫૧માં એક અખતરા તરીકે બંધવામાં આવી હતી અને જેમાં આ મુદત દરમીયાન ૭૦૦૦૦ માણસોએ દર મહીને એનો લાભ લે છે તેમાં બરવામાં આવી હતી. આ સભામાં ઘણા ઉપયોગી વિચારો ચર્ચામાં આવ્યા હતાં, નાજુકીય, તેમજ જાળો માટે જેવી સમવકા હોવી જોઈએ વિગેરે અને અંતે તેઓ ૧૯૫૬ સુધીમાં શું સુધારા કરે છે તેનો રીપોર્ટ કરવા માટે એક સમીતીની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.

નવી દુનીયા

જવાહરલાલ નેહરૂ

નવશુવાનો વિચારે કારણ નવી દુનીયા નો નકસી તેઓની આંખો સામે જ ફેરવાશે. હું એ નવી દુનીયાને કદાચ ન જોઈ શકું પણ મારી સ્વપ્ન શીલ આંખો એને જોઈ શકે છે. એ પદટાટી દુનીયા હું મારી આંખે જોઈ શકું એ અશક્ય છે પણ તમે તો જરૂર જોશો અને તેથીજ તમારે તેને માટે તૃપ્તિ આપવા રહેવું જોઈએ.

જેમ કે એટમ બોમ્બ આગે અને દુનીયા સામે એક નવો પ્રશ્ન એને મુક્યો છે, તમે ક્યાં જઈ રહ્યા છો? કહે માર્ગે જઈ રહ્યા છો? જમણી તરફ કે ડાબી તરફ યુદ્ધ તરફ કે આનંદ અને શાંતી તરફ? કમનશીએ પાછલા ૮-૧૦ વર્ષથી દુનીયામાં અશાંતીનું મોજુ ફરી વળ્યું છે. ફારીયા માં, ઇન્ડો ચાઇનામાં લડાઈઓ પથ જમી.

હૈદુરયાન અને ખીજ દેશો જેમ કે, બર્મા ઇંડોનેશીયા, અને યુરોપના યુગોસ્લાવીયા અને ખીજ દેશોએ જે યુદ્ધના સમુદ્દે છે તેનાથી પોતાને દુર રાખવાની કોશીશ કરી, અને એવી કોશીશ પણ કરી કે આપણે બધા દેશો સાથે મિત્રતા રાખીએ. શરૂઆત માં આ પદલાથી ટેટલાક દેશો નારાજ થયા હતાં કારણ તેઓ માનતાં હતાં કે જો તેમના સમુદ્ધમાં ન હોય તેઓ તેમના દુસ્મન ગણાય. પણ ધીમે ધીમે તેઓ સમજવા કે ભારતની નીતી તેઓના ધુરામાં નથી. અને વિરોધી પણ નથી પણ કોઈના પણ વિરોધમાં નથી. ભારતની નીતી એક આઝાદ નીતી છે. લડાઈ, તંડા, યુદ્ધને રોકવાની તે નીતી છે. અને તેઓએ એ પણ જોયું કે, પાછલા બે ત્રણ વર્ષોમાં ભારતની મહેનતથી કાંઈક લાભ પણ થયો. થોડા થોડા સંકટો ટાળવાને આપણે ક્યાંક ક્યાંક સફળ થયા, નાની સરખી સેવા કરી શક્યા. અને તેથી ભારત આદરને પાત્ર બન્યું. જે લોકો આપણી નીતીને પસંદ નહોતા કરતાં તે લોકો પણ હવે આદરથી આપણને આવકારે છે. કારણ તેઓ સમજ્યા કે આ લોકોને સિદ્ધાંત છે. અને તે સિદ્ધાંત સુબળ ચાલે છે. આ કારણે પાછલા થોડા વખતથી દુનીયામાં એક નવી હવા પેદા થઈ, આપસ આપસમાં મળવાં હળવાના, યુદ્ધથી દુર રહેવાના રંગો નવી દુનીયાની જવામાં પુરાયા.

હમણાજ મજેલી ઇનીયા કેએસમાં દુનીયાના ચાર મહાન રાજ્યોના પ્રતી-નીધીઓ ભેગા થયા હતાં. રશીયા, અમેરીકા, યુરોપ, અને ફ્રાંસના પ્રતી-નીધીઓ ભેગા મળી બને કાંઈ મોટો તોડ ન લાવી શક્યાં પણ ભેગા મળ્યા

અને દોસ્તીને નાતે વાતો કરી એજ આશા જનક છે.

રશીયા તરફથી કાંઈક વાતો થઈ અને જાહેર થયા સુબળ થોડું કડક પણ જોઈ શકાય ગયું.

અમેરીકા તરફથી પણ એક બે વાતો સુકાઈ હતી. અને જાહેર થયા સુબળ એ પરથી જણાય છે કે કાંઈ નરમાશ આવી છે. આ બધા પાછળ એક વાત જરૂર દેખાય છે કે દુનીયા નો હરેક માનવ એ સગળવા લાગ્યો છે કે, હવે પછીનું યુદ્ધ, એટમ યુદ્ધ હશે અને બલે તેનાથી મને તે જીતે યા હારે પણ દુનીયાનો નાશ છે. આથી એટમ બોમ્બના ડરથી ટેટલાક ભોઠો પાછા પરે માર્ગે આવવા લાગ્યા છે. બમે બમે તે કારણ હો પણ પરે માર્ગે આવવું એ સાઈ છે.

હું હમણાજ રશીયા ગયો હતો અને ખીજ પણ ઘણા દેશોમાં ફર્યો હતો. પોલાન્ડ, એક્રાસ્લાવિયા, યુગો સ્લાવિયા, આસ્ટ્રેલીયા, ઇટલી રોમ અને એક બે દિવસ માટે ઇંગ્લેન્ડ પણ ગયો હતો અને પાછા ફરતા મિત્ર પણ ગયો હતો. તમે શ્રીમ્લો અને છાપાઓ મારફતે જોયું હશે કે બધાજ દેશોએ માઈ સુદર સ્વાગત કયું હતું. શું કારણ સર યુનું આ પ્રેમ બધું સ્વાગત? આમાં કાંઈ વ્યક્તી ગત સવાલ નહોતો. કારણ એ હતું કે ભારત દુનીયામાં માન અને આદરને પાત્ર બનવું ગયું છે. ભારતનો આદર શા કારણથી યાય છે? એક કારણ તો એ છે કે, મહાત્મા ગાંધીજીના વખતથી ભારત આદરને પાત્ર બનવું ગયું હતું, ખીજું કારણ એ કે, ખીજ દેશો માને છે કે ભારત પ્રમાણીક પણ શાંતી અને આખાદીને માટે પ્રયત્ન કરે છે. અને શાંતી માટે ભારત તરફ બધા જોય છે. આથી હું ત્યાં ભારતમાંથી ગયો એટલે જાણે શાંતી અને આખાદીનો ફુલ થઈ ગયો હોવું એમ બધાએ મને પ્રેમથી નવાડ્યો યુરોપની પ્રજા શાંતીની ઘણી પ્યાસી છે. તે હવે યુદ્ધથી કાચર થઈ ગઈ છે. ત્રીસી ગઈ છે. આથી જ તેઓ એ માઈ પ્રેમથી સ્વાગત કયું.

આથી હવે આપણા દેશની જવાબ દારી ઘણી વધી જાય છે. કારણ દુનીયા આપણી પાસે મોટી આશાઓ રાખે છે. આ એક મહાન જવાબ-દારી આપણી ઉપર છે, તમારી ઉપર અને આપણી બધાની ઉપર છે, કારણ આ મહાન જવાબદારી માથે લેવી એ મહાન કામ છે અને પહેલે પગલું વિચારીને જરૂર પડે છે નાદાની ન ચાલે. આખરે ઇજ્જત મારા બ્યાખ્યાનોથી નથી વધતી પણ દેશ શું કરે છે, એનીજ અસર ખીજ દેશો

પર ધાય છે. જે ખીજે સ્થળેએ ભારતનો આદર થયો તેણે ખીજું કારણ એ પણ છે કે આપણી પંચ વર્ષો યોજના સફળ થઈ છે. અને દુનીયાએ જોયું કે ભારતના લોકોમાં શક્તિ જરી પડી છે અને તે જોયું માર્ગે વાળવામાં આવે તો થોડાક વર્ષોમાં ભારતની શક્તિ વિશાળ થઈ જાય. અને તેથી જ ભારતનો આદર આજે છે એને ત્યાં સુધીજ નભાવી શકાય કે જ્યાં સુધી આપણે કાયશીલ રહી શકી. અગર જો દુનીયા એ નિહાળશે કે આ લોકો કદત બકવાદજ કરે છે કયું કામ કરતાં નથી તો સમજશે કે આ લોકોમાં કશો મલ નથી કરો દમ નથી. આથી જ આપણી જવાબદારી વધી પડે છે. આપણે જો કે કામ કરવાનું હતું, પહેલા દેશને ઉદ્ધારવાનો હતો, એ આપણું કર્તવ્ય અને ધર્મ હતો. પણ હવે ફરજ અને જવાબદારી વધી કારણ ખીજ દેશો આપણી તરફ નિહાળે છે. એશીયાના દેશો જોય છે, આફ્રીકાના દેશો જોય છે, ફરન જોતા જ નથી આફ્રીકાના દેશો તો ઇન્ડો છે કે આપણે એમને મદદરૂપ બનીએ. આપણે માટે તો આપણો ભાર ઉદ્ધારવો ભારે થઈ પડે છે પછી તેમને શી મદદ કરી શકીએ? પરંતુ જતાં એ આપણું મદદ કરવાની કોશીશ જરૂર કરીએ છીએ. આથી આ મોટા મોટા કામે આપણી સમક્ષ પડેલા છે. એ કામ ત્યારે જ થઈ શકશે જો આપણે બધા એક થઈ શકતી વધારીએ અને જે વિનયથી આપણામાં કુસંપ યાય તેને દુર કરીએ. પછી બલે તે ધર્મને નામે હો કે, શાંતીને નામે હો. આ વર્ગ બેદ ધુરી વિજ છે. પુરાણા જમાનાની જે દિવાલો છે તે તોડવી પડશે પ્રાંતીયતા કે જાતીબેદના જે સવાલો છે એ બધી જુના જમાનાની દિવાલો છે. આ નવો જમાનો એટમ બોમ્બનો છે. એમાં આ વાત નથી ચાલી શકતી એજ આપણે વિચારવાનું છે. અને આપણે તૃપ્તિ આપવાનું છે. કાંતી યુગ કેવો હોય છે? તમે કાંતીને અર્થ એ ન કરતાં કે માથા ભાંગવા યા લાદી સલાવતી એને કાંતી કહેવાય. એ બધી તો નકકાઓ વાહીવાત વાતો છે. એવી કાંતી તો પ્રત્યેક ડાકુ કરે છે. પણ કાંતીને અર્થ છે સમાજને બદલવો. કેવો રીતે તે થઈ શકે? એક તો રાજદારી રીતે. જે રીતે આપણે આ દેશમાંથી બ્રિટીશ રાજને દુર કયું અને જનતા નું રાજ્ય સ્થાપ્યું. ખીજી કાંતી આર્થિક કાંતી યાય છે. એટલે કે દેશને આર્થિક સંઘનથી મજબુત કરવો. અને દેશ વધુ ધના પેદા કરે એમ કરવું. તમે જાણો છો કે અમારી ઉમેદ છે કે દેશને સમાજવાદી બનાવીએ.

પણ તે આપણી રીતે, નહીં કે રશીયા ની રીતે. રશીયાએ જે કયું તે તેને માટે જોગ્ય હતું આપણે તેનો આદર કરીએ અને એની પાસેથી શિખી શકીએ છીએ પણ દેશને જે કાંઈક પણ કરવું હોય તો તેના પંચ તેની જ જમીનમાં દટાવવા રહેવા જોઈએ અને આમળ વધવું જોઈએ. શીખવું એક વાત છે. એ આપણી પાસેથી શિખે આપણે એની પાસેથી શિખીએ. એ એ રહે આપણે આપણે રહીએ.

બે કાંતી મે તમને કહી, હવે ત્રીજી કાંતી સાચાજીક પણ યાય છે. ટેટલીક જુની વિનયે બની શકે છે. તે જમાનામાં તે ઘણી ઉપયોગી હશે પણ આજે તે તુકસાન કારક જણાય છે તેને તોડવી જ જોઈએ તે પુરાણી છે એ ખ્યાલે તેને વળગી રહેવામાં શાણ પણ નથી. તેમ એમ પણ નહીં સમજતાં કે પ્રત્યેક નવી વિનયે પણ સારીજ હોય છે. તેમ એમ પણ નથી કે આજે જે સાઈ છે તે કાલે પણ સાઈજ હશે. વખત બદલાય છે, જમાનો બદલાય છે, હું ખાસ કરી હૈદુરયાને કહી રહ્યો છું આપણા જુના રિવાજો આજે કયા કામના નથી. આ હું ઉચ્ચ સિદ્ધાંતો માટે નથી કહેતો રીવાજો માટે કહું છું. કારણ ઘણા રીવાજો સમાજને બંધન કરતાં થઈ પડે છે અને આમળ વધતો અટકાવે છે. પહેલા જમાનદારી થઈ શકતી હતી, માણસને બજારમાં વેચી શકતાં આજે એ નિયતાં સમજાય છે. એક અન્યથ વાત છે કે હૈદુરયાને સિદ્ધાંતો ઘણા ઉચા છે. ઉચામાં ઉચા છે. જેને કાંઈ પણ સમજદાર વ્યક્તી આદરથી નિહાળે છે. એક તરફ ઉચ્ચ સિદ્ધાંતો અને ખીજી તરફ જકડી રાખતાં જે પાડનારા રિવાજો. આને લઈ સમાજને આમળ વધવામાં ધુસ્ફેલી આવે છે.

ઘણી બારે વાત છે કે જાતીબેદે આપણા દેશના ડુકડે ડુકડા કરી નાખ્યા છે સમાજવાદ કે સામવાદ ગમે તે કહે પણ જ્યાં સુધી આ જાતી નિરપી છે અને પેલી ઉચી છે અને માનનું ત્યાં સુધી દેશમાં કહી સમાજવાદ નહીં ફેલાય. કેમ કે એ બનનેનો મેળ ન મેસે.

મને આશ્ચર્ય યાય છે જ્યારે ઘણા મોટા માનવ સમાજ પોકારે છે કે અમે સમાજવાદી છીએ. પણ એમનું વર્તન બતાવે કે તેઓ જાતીના બેદમાં માનનારા છે. આપણે આ બધાનો યુકાબલો કરવાનો છે. સામ નો કરવાનો છે. આપણે આમળ વધવું છે અને હૈદુરયાન ત્યારેજ આમળ વધશે કે બધા બેદો છુલી જઈ સ્ત્રી, પુરુષ, એક થઈ જાતી જાતી ઉચ્ચ નિચના બેદો મીટાવી કદમ કદમ ખીલાવી આમળ વધશે. અને નવી દુનીયાના મંડાણ મંડાશે.

“તમે જાણો છો !”

રમત ગમતો વિશે

અન્ધરને સંબોધન

(૧) ભારત ...	પ્રથમ	ચર્ચિત વગેરે વિષ્ણુવત મહાપુરુષો
(૨) એલેક્ઝાન્ડ્રીયા ...	દ્વિતીયા	અધુરે દહાડે જન્મ્યા હતા.
(૩) આર્મિનીયા ...	ત્રિજીવી	
(૪) અરબસ્તાન ...	અક્ષાહ	કવિઓ
(૫) આઇલેન્ડ ...	હિયા	અંગ્રેજ — શેક્સપિઅર
(૬) ઇંગ્લેન્ડ ...	ગ્રીક	સંસ્કૃત — કાલીદાસ
(૭) પ્રુશિયાન ...	પર્શિયન	— ડાન્ડે
(૮) પોલેન્ડ ...	જાપાની	— જોર
(૯) ઇટાલી ...	હિયાઓ	પર્શિયન — સાદી
(૧૦) ઇરાન ...	રાષ્ટ્ર	હિંદી — દુલરીદાસ
(૧૧) ઇજીપ્ત ...	હિયુમ	ગ્રીક — હોમર
(૧૨) કેનેડા ...	ઇલા	હિંદી — ગાલિમ
(૧૩) ઇસ્ટાઈયા ...	ગ્રીક	ફ્રેન્ચ — પ્રસાધ્યામ
(૧૪) ગ્રીસ ...	યુસ	જાપાની — રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
(૧૫) જર્મની ...	કાસા	ગુજરાતી — પ્રેમાનંદ
(૧૬) જાપાન ...	ટાઇટ	
(૧૭) કેન્સાસ ...	આઇલર	
(૧૮) નોર્વે ...	આલાહ	
(૧૯) ફ્રાન્સ ...	ભોમ	
(૨૦) પોર્ટુગાલ ...	રિયુ	
(૨૧) સ્વીટ્ઝર લેન્ડ ...	ડેવસ	
(૨૨) સ્પેન ...	મટ	
(૨૩) સ્વેડીન ...	ડેવમ	
(૨૪) હિલિવ આર્કિઠા (અંતુ) ઠાસ.		

*

કહેવાય છે કે જોસેફ કારપર નામ નો એક ઇટાલિયન ૧૧૪ ભાષાઓ જાણતો હતો!—અને તે પછી માત્ર ઇટાલીમાં રહીને જ! આપણા મહા-વિદ્વાન પ્રવાસી રાહુલ સંસ્કૃત્યામ, મુખપના ‘મુગ્રીઅમ’ના માણ ક્યુરેટર ૨૧. રજીસ્ટ્રારના જાની તેમજ શીલી-પાઈન્ડના ભારત ખાતેના રાજકુલ કુગો વાસ્વાનીએ ત્રણ વ્યક્તિઓ અદાર ભાષાની જાણકાર હોવાનું મનાય છે! બહાનપ્રવેશી આચાર્ય વિનોબા ભાવે મરાઠી, સંસ્કૃત, ગુજરાતી, હિંદી, પ્રાંચી, ઉડિયા, ઉર્દૂ, તામિલ, તેલુગુ, કન્નડ, મહાભાષમ, સિંધી, નેપાલી, જાંગી, અંગ્રેજી, ફ્રેન્ચ, અરબી, ફારસી, પાલી અને અર્ધ-માગધી-એમ નીસ ભાષાઓ જાણે છે! મરાઠી પર તેઓ સૌથી વિશેષ પ્રશુલ ધરાવે છે. વિનોબાજીને મળીતનેા, ચિત્રાલા નો અને સંગીતનો પણ શોખ છે.

*

૧૯૨૮માં મિસરની એક મહિલાને એક સાથે ચાર પુત્રો અને એ પુત્રીઓ જન્મતાં હતાં! ૬૨ વર્ષે જન્મતાં ૩,૬૧૦૦૦ બેટિયાં જાણીયાં અને ૩૭૦૦૦ વેરાં જાણીયાં જન્મે છે! ‘અધુરે’ દહાડે જન્મનાર-આજીવની સંખ્યા ઓછી નથી. મહાન વૈજ્ઞાનિક સર આઈઝેક ન્યુટન, મહાન વિજ્ઞાન મેગિસિયન મોનાપાટ, મહાન આકાશકોશ વિજ્ઞાનકાર ક્યુગો અને વોલ્ટર; પ્રખ્યાત ચિત્રકાર રેનાર, જાણીતા વૈજ્ઞાનિક આર્થર્ ડાલિન અને માણ ઓટીય વગેરે પ્રધાન સર વિન્સેન્ટ

ટેનીસની: રમત પહેલવહેલી આપર લેન્ડમાં ૧૮મી સદીમાં શોધાઈ હતી. અને ટેનીસની રમત એના પ્રારંભકાળ માં ફ્રેન્ચ હાથની આગળથી રમતી હતી. એટલે કે દેડા ફેંકવામાં આવે તેને હાથની આગળથી પાછો ફેંકવા માં આવે દેડા ઝીલવાની રમતમાં દેડા પકડી લેવામાં આવે ત્યારે આ રમત માં એને આંગળાથી પાછો ફેંકવામાં આવે આ રમત પાંચ આંગળાઓથી રમતી હોવાને કારણે, આપરીશો એ એનું નામ આપરીશ ભાષામાં જે

રમત પહેલવહેલી રીતસર રમવામાં આવી હતી.

એંગ્લીન્ડની રમત સૌથી પહેલી ભારતમાં જ શોધાઈ હતી. એની વધુ ખમર નહિ હોય.

પોલાની રમત પણ ભારતમાં જ શોધાઈ હતી અને એ રમત તેા અહિં પ્રાચીન પણ છે. અકબરની વખતમાં તેા અકબરની રાણીઓ પણ રમ રમતી એમ કહેવાય છે રાજકુલકુલ દીન પોલાની રમતમાં યથેલા અકબરનાત ને કારણે જ મરી ગયો હતો. પોલાની રમતમાં ઘોડાઓ વગેરેનો ખર્ચ ઘણો હોવાથી આપણી રિપાસતોના જમાનામાં ચુખ્તવે કરીને દેશી રાજા ઓ તથા રમત રમતા. હવે એ રમત તેા પ્રચાર આપણે ત્યાંથી ઓછો થઈ રહ્યો છે.

શ્રી મણીલાલ ગાંધીની તખીયત
શ્રી મણીલાલ ગાંધી જેઓ હતા ત્રણ અઠવાડીયાથી ડરખતની સેનેટો રીયમમાં છે તેઓને ૧૫ મીના ડરખત સેનેટોરીયમમાંથી ઘેર લાવવામાં આવ્યા છે. તેમની તખીયત જો કે પૂર્ણ સારી નથી યથ પછુ દવાઓ નો ફાર્સ પુરા થયો છે અને હવે પૂર્ણ આરામની જરૂર છે તે હવે ઘેર લેશે

શ્રી ઉપયોગી
ગૃહિણી માટે
મગની ઠાળની કચોરી બનાવવાની રીતે
એક રતલ મગની ઠાળ લઈ છે એક કલાક પલાળી રાખવી. પછી ઘોળને તપેલામાં તેલ મુકી ઢોંગ રાઈ અને મરચાંનો વધાર કરવો ઠાળ છૂટી રહે તેટલું પાણી રેડી ચડાવવી ચડી રહે એટલે ઉતારીને જરા ઠંડી પડે એટલે હાથથી મસળી નાખવી પછી તેમાં પ્રમાણસર એટલે એક તોલે જેટલું આડુ, મરચાં, મીઠું, હળદર, ગરમ મસાલો, સિંધુ, નો રસ, સાકર, કોચ મીર, ખમણેલ લીલું કોપરું, વગેરે તેમાં ઉમેરવાં અને માવો કરવો. પછી એક રતલ ઘઉંના ભોટને જરા તેલનું મોથુ ઘટ કઠણ લોટ ખાંધવો અને પુરી નેતું વણી તેમાં તેલનો માવો મુકી કચોરી કરીને તથા ભેવી.

દુધીનો હલવો
દુધીને ઠોલીને ખમણ કરવું, અને પછી પાણું. પદાર્થ રહે એટલે પાણી કાઢી લેવું, તીચોની કાંઠવું પછી ખાંડનો રસ કરી તેમાં દુધી નાખી તે ચુલે મુકવું અને હલાવતા રહેવું પાણી બળીને ચાસણી યાવ ત્યારે ઉતારી લેવું. ઠેર ત્યારે માવો મસળીને બેળવો અને પછી તેમાં એલચી ચાશળી બનામ પિરતા વગેરે ઉમેરવા.
જમના એલ મીઠી.

બેનેને નવી વાનગીઓ નીચેના ચિત્રનામે મોકલવા વિનંતી છે.
'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

કલ્પનાશીલ

લગ્ન પછી...
પતિ: આપણી પ્રથમ યુવાકાલ વખતે તે કહ્યું હતું કે તને સરસ માતાં આપ વડે છે અને સિતારે વખાડતાં પણ આપડે છે પણ હું તો જોઈ છું કે તને એ બેમોંલું કાંઈ જ આવડતું નથી!
પત્ની: પણ તમે એમ કહ્યું હતું ને કે તમને કલ્પનાશીલ યુવતી પસંદ છે! અને સરસ માતાં ને વખાડતાં આવડે એ મારી કલ્પના જ હતી.

પત્ની: (પુરસામાં) ‘હું યુરંપ હતી તમને પરણી ત્યારે.’
પતિ: (હાકથી) ‘સાચી વાત છે, પણ હું તારા પ્રેમમાં હતો એટલે જ વાતની અને ત્યારે ખમર ન પડી.’

જેટલું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિષ વિષ્ણુવત ઠપની સન લાઈફ ઓફ કનેડા

ઉપરોક્ત ઠપનીના હરો સત્તાવાર એન્ટ ઝીએ.

ઉપશાંત

દક્ષિણ આફ્રીકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રાન્સીસીવલ ડીવીઝન ના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર બેએ તેમજ અનેની ઉમીએલન અંગેનું કોઈ પણ ભત્તું કામકામ વિના નીલેએ ભરીત બીએ યર્થ થશે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

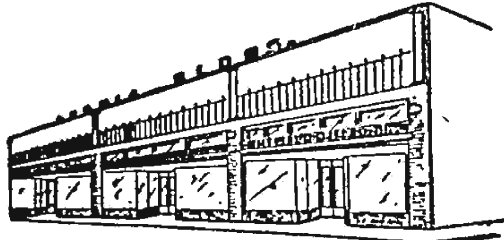
Consult us first.

C. C. PALSANIA
GENERAL AGENT
Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.
Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, CAPETOWN
P.O. Box 4624. Phone 32398

K.M.L. India & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ કેરટ

સોનાના હાગીના ખાસ અગારી જાતી રેખરેખ નીચે અમને અપામણ કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીએ છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની અંગડી અછોડા, સાડીની પાન, વીટી બકલ એરોમ વગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE

MASTER BROS. (PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.
MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેયમી તેમજ સુતરાઈ કાપડ, લુલન જર્સી, હુલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નપ્રસંગોએ શુભગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનિસબર્ગ.

ફોન ૧૫૪૯.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રેડીસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ડાક્ટ લઈશું.

કેપીટનસ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેલીઆમ : KAPITAN.

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઝોડર સાથે પોસ્ટલ ઝોડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીકાઈની કોમટ ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રેડીસીયા શી. ૧-૦ રતલે. સધન રેડીસીયા
૬ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

તાજું ઉમદા ફ્રૂટ

ડરબનનું ટકાઈ આવું ૯ પેની રતલ, ૧૦૦ રતલથી વધુ લેનારને
૮ પેની (ફેકલ ભાવ) મોટી કળીનું લસણુ શી. ૧-૦ રતલ, પાપલ
નં. ૧, શી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨, શી. ૮-૦ ૧૦૦. પોસ્ટલ જુદું.
ક્યુરી અને ચેવલી પાન શી. ૫ રતલ; પોસ્ટલ જુદું. ખાસ્કીટ શી.
૧૦-૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કેવર ખાસ્કીટ શી. ૧૧ ડઝન.
કાંઠા, બટા (આહુ) હમેશાં અમારે ત્યાંથી મળશે.

રેડીસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ગ્રાહકોને ઉપર પુરવું
ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબા ભાવે કૃત ઉપનીશદ્ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના
શ્લોકોપર પ્રવચન.

પ્રજ્ઞાવાસ્ય વ્રતિ (ઉપનીશદના શ્લોકો)	૧	૬
ગીતા પ્રવચન	૩	૦
સ્થિતપ્રજ્ઞદર્શન (ગીતાજીના બીજા અધ્યાયના શ્લોકો)	૪	૦
મધુકર (લેખોનો સંગ્રહ)	૪	૬
જીવન દ્રષ્ટી (" ")	૩	૯

Obtainable :

INDIAN OPINION.
P/Bag, Durban, Natal.

અમારી નવી ચાહુ વાતાં

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

પૂર્વકથા : વંશપરંપરાગત ઉતરી આવેલી ખાનદાનીના પ્રતીક સમાધાનપરાયણ ને મુદુ સ્વભાવના હરિવલ્લભ ને કેલાસખાને માધવી નામની એકની એક પુત્રી છે. કોલેજ વર્ષ પહેલાં અરોહ નામનો પુત્ર મુખ્યાંચો છે ને તે પછી માધવી ઉપર જ જીવનની સર્વ આશાઓ કેન્દ્રિત થઈ છે. માધવી માતાપિતાના વારસાને રીપાવનારી મુગ્ધ કન્યા છે, તરલિકા એની નિકટની મિત્ર છે. કોલેજમાં સૌનું ધ્યાન એ ચિત્તો ને પોતાના જીવન વિષે રહસ્ય ઉભુ કરતા કમલનયન નામનો વિદ્યાર્થી છે. એ કવિ, નટ, ક્રિષ્કાર છે, મસ્તીથી જીવે છે. કોલેજના સમારંભ માટે કમલેશે એક ગીતનાટિકા લખી છે, કોઇ પાસેથી સાંભળ્યું છે કે માધવીનો કંઈ મીઠો છે, એ તેને નાયકવૃંદમાં રહેવાનું આમંત્રણ આપે છે, આ પરિચયથી એની મુતેલી લાગણીઓ ભગ્યત થઈ જાય છે ને મનથી મુંઝાતી એ ઘેર આવે છે, માતા પિતા એના વેવિશાળની વાત કરતા હોય છે ને એ પહેલેથી છે, માધવીને અસ્વસ્થ ભેષ તેઓ ચર્ચાતુર બને છે, માધવી મુંઝવણ ધુપાથી શકતી નથી, બીજા દિવસે એવી જ માનસીક સ્થિતિમાં તે કોલેજમાં જાય છે. મીરાંનું એક ભાજન એ ગાય છે ને કમલેશ પણ તેના ઉપર મુગ્ધ બને છે. સોને લાગે છે કે બંને પ્રેમમાં એ ચાયાં છે. માતાપિતા એના વેવિશાળ ની ચર્ચામાં આમજ વધ્યાં છે. માધવી પ્રસન્ન મુંઝવણ અનુભવતી ઘેર આવી છે.... હવે આગળ વાંચો.

પ્રકરણ ત્રીજું

મતાપિતાની લાડથી માધવી બહુ સરળ હતી. આજ સુધીના જીવનમાં પહેલી જ વાર એણે પોતાના મનના ભાવો ધુપાવ્યા ને પિતાજી સાથે દસી દસીને પોતાના ગીતની વાત કરી. કમલેશનો પણ સહેજ પરિચય આપી દીધો. નાટક અને સંગીતની વાનોથી હરિવલ્લભ સહેજ ચીનાતુર થયા ખરા, પરંતુ માધવીના કંઈ અને સ્વર ઉપર સૌ મુગ્ધ બન્યા એ જોઈને એમનું મન આનંદિત બની ગયું. કેલાસખા પણ વાત સાંભળતા હતાં. એમણે પૂછ્યું : 'નાટક કમલેશે લખ્યું છે?'

'હા.' માધવી વિસાદથી બોલી. સાથે જોયું : 'એ કવિ છે, ગુજરાતી ને હોંડીમાં કાવ્યો લખે છે.' 'ક્યાંનો વનની છે?' કેલાસખાએ બીજા પ્રશ્ન કર્યો.

'એ તો ખપ્પર નથી... દિલ્હી બાજુ ના દશે.'

એ પછી વધુ પ્રશ્નોત્તર થયા નહિ અને કેલાસખા કે હરિવલ્લભને માધવીના આ પરિચયમાં કંઈ ગીતો કરવા જેવું કામ્યું નહિ.

માધવીને ખુબ આનંદમાં જોઈ જમતાં જમતાં હરિવલ્લભે કહ્યું : 'માધવી, મધ કાઢો તું બહુ ગ્લાનિમાં હતી. આજે એટલો જ આનંદ તારા ચહેરા ઉપર છે.'

માધવી સહેજ ચમકી, પણ તરત જ સ્મિતન બોલી : 'આજના ગીત ની અસર છે.'

'મધ કાઢે શાની અસર હતી?' હસીને પિતાજીએ પૂછ્યું.

'માઠ દશે... મને તો ખ્યાલ જ નથી કે તું ગ્લાનિમાં હતી.'

બોજન અને તે પછીની વાતચીતો પણ સરળતાથી ચાલ્યાં, પરંતુ રાતે માધવી પથારીમાં પડી ત્યારે એનું મન ભારે થઈ ગયું. હૃદયના મમ્ બાગમાં જાણે કુઃખ થવા લાગ્યું. મન માં થયું, 'બા-બાપુજી કેવાં પ્રેમાળ ને વિશ્વાસુ છે!' સ્પષ્ટ રીતે તો એને એમ લાગતું નહોતું કે એણે જે વર્તાવ કર્યો તે દંભ અથવા તો નાટક છે. મન પર અસર એટલી જ હતી કે બા-બાપુજીથી એણે કંઈક છાતું રાખ્યું. માધવીના કેમળ હૃદયને કુઃખ ઉપ-જીવવા માટે આવી આજી લાગણી પણ પ્રતી હતી.

કુઃખની આ વાંદળી હાથાકાશમાં પયરાવેલી પડી હતી ત્યાં એના મન માં કમલેશના વિચારોનો જખકારો થયો. એ સામે દેખાયો, જે સ્પષ્ટો તેણે ઉચ્ચાર્યા હતા તે કાનમાં યુંજવા લાગ્યા, મુખ ઉપરના ભાવો આંતરચક્ષુ સમક્ષ આવવા લાગ્યા. કુઃખની પેલી વાદળી તો રહી, પરંતુ તેનું સ્વરૂપ કંઈક બદલાયું ને કારણ તો તદ્દન પતટાઈ ગયું. એની સ્મૃતિમાંથી બા-બાપુજી દુર ખસ્યાં ને ત્યાં કમલનયને જાણે આસન જમાવવા માંડ્યું. થોડી વારમાં જ માધવીની આંખમાંથી નિદ્રાએ વિદાય લઈ લીધી.

ધ્યાન સમય સુધી કમલેશના વિચારો ને કલ્પનામાં એણે રમણ કર્યું. એને થયું, 'માયકર'દમાં તો રહીશ, પણ બીજા કોઈ પ્રસંગે જો કમલેશ સંમત થશે તો તેની સાથે રંગમંચ ઉપર પણ કામ કરીશ!' પછી એક ક્ષણ જાગી : 'કમલેશ પાસે એનું નાટક વાંચવા માગું?' વિષયમાં કેલાસખનું મોઝું પેદા થયું, ને બીજા-ઉઠવા

પ્રમટી : 'એનાં ગીતો સાંભળવા મળે તો?'

કમલેશને કવિ ને નાટ્યકાર તરીકે તે એણે જાણ્યો હતો, પરંતુ એ માય છે કેવું તેની ખપ્પર નહોતી. મન બોલી ઉઠ્યું : 'એ પોતાના કાવ્યો ગાવાની ના કહેશે તો હું એનાં ગીતો માગશ.' માધવી જાણે આનંદ ના ખુશ થઈ ગઈ.

થોડી રાતે એની આંખ બપોરે મીઠાઈ ત્યારે કમલેશ વિગેની કલ્પના આપી એનું મોઝું ખરેણું હતું. સ્વપ્નમાં પણ જાણે એનું જ સુખ બોજનું હોય એમ આનંદભર્યા ચહેરે એ સવારે ઉઠી. પ્રાતઃ કર્મ કરતાં પણ એના કંઈમાં પેલા ગીતનો યુંજીતવ ચાલતો હતો. હરિવલ્લભ એ જોઈ પ્રસન્ન થઈ ને બોલ્યા : 'મીરાંએ પણ આ ગીત માં આવો આનંદ નહિ આપ્યો હોય!'

માધવી સહેજ ઝંખવાઈ. પણ તરત એનામાં હાંમત આવી. બોલી : 'બાપુજી, આ ગીતમાં આનંદ ક્યાં છે? આ તો છે મીરાંની આરતી, તેના ગિરધર માટે.'

માધવીને આજે કોલેજમાં કે મોડું જવાનું હતું. હરિવલ્લભ એક બપોર પછી જ ધરતી બનીકળવાના હતા. કેલાસખાના માં તો મધ કાલની વાત ઘોળાતી હતી. માધવી સ્નાનથી મુગ્ધ પૂજની આરતીમાં ધુપદીપ કરવા એટલે તેઓ બોલ્યાં : 'માધવી સ આજે વાત કરી હોય તો?'

'એ વાતે તમારા મનનો કંઈ લાઇ લીધો લાગે છે.' હરિવલ્લભ બોલ્યા.

'મને યાદ છે કે માધવીની કે ઉમર થઈ છે. કોલેજમાં જાય અનેકના પરિચયમાં આવશે. કંઈ જીવનભર કુમારી તો રહેવા નથી...' કેલાસખાએ બાકીનું અધ્યાહારાખ્યું. હરિવલ્લભ જરા વિચારમ પડ્યા.

એ જ વખતે માધવીના કંઈમાં મધુર મંદ મતિએ વહેતું એક ગીત સંભળાયું : 'પમધુંધરું બાંધ મીર નાચી રે... નાચી રે!'

પહાડનો પથર ફેડી હજી તો ઝરણું જ માત્ર પ્રગટ્યું છે, એના પ્રવાહ કે અંતિમ પરિણામની કશી ખપ્પર નથી

'સાચું કહ્યું.' હરિવલ્લભ પ્રશ્ન થયા. 'મીરાંનાં ગીતો બહુ જ ભાવવાદી ને હૃદયસ્પર્શી છે નહિ, બાપુજી?'

'હા, પ્રેમ ને વિરહના ભાવોમાં એની તોલે કોઈ આવે નહિ.'

'તમને નરસીંહ મહેતાનાં ગીતો વધુ મને છે, ખરું ને?'

'નરસીંહની પ્રેમલક્ષણા ભક્તિ ને સ્વદાસ્યનાં બજનો મને વિશેષ રૂચે છે. પણ તારાં મીરાંબાઈ નથી મમતાં એમ માનતી નહિ. હું નાનો હતો ત્યારે મીરાં ને સુરદાસ મને આકર્ષતાં.' 'સુરદાસ?'

'હા, એ વળી જુદી રીતે. પ્રેમ ભક્તિ, શરણાગતિ, પ્રભુની મહાનાનાં પ્રથમભાવ, એ બધું મારાં મનને વિશેષ રૂચે.'

પિતાપુત્રી વચ્ચેની આ વાતથી કેલાસખા પણ એ ચાંદને આજ્યાં હતાં. હરિવલ્લભે એમની સામે જોઈ હસીને પૂછ્યું 'તમને?'

'માધવીની મીરાં.'

'એમની પાસેથી જ હું શીખી છું' માધવી હસીને બોલી.

માધવી થોડીકવાર તો બીજા વાતા વચ્ચેમાં આવી ગઈ, પરંતુ આ ચર્ચા પુરી થઈ ને મનમાં ફરીને પેધું ગીત ઉભરાવા લાગ્યું ત્યારે કમલેશનું સ્વરૂપ બધ આજ્યું.

'આ કન્યા લગન કરશે?' હસીને હરિવલ્લભ બોલ્યા.

'લગન તો કરશે જ ને જલદી કરશે એમ મને તો લાગે છે.'

'પણ એની સાથે વાત નહિ કરી શકાય, અત્યારે.'

'તમારા મનમાં બીજું કંઈક પડ્યું લાગે છે.' અંગીરતાથી કેલાસખા બોલ્યાં.

'જે પડ્યું છે તે તમે જાણો છો.'

'પણ એના વિચાર આપણે ઠોડી રૂચે જોઈએ. માધવી અહીં જ રહે ને એના પતિના રૂપમાં આપણને અરોહ મળે એ મને પણ મગે, પરંતુ માધવીનું દિલ...'

'શું બોલો છો તમે?' હરિવલ્લભ નો સ્વર જરા બદલાયો. 'માધવીનું અહલ્યાળ થાય એવી કોઈ કલ્પના પણ આપણે કરી શકીએ?' ધીમેથી જોયું, 'માધવીનું દિલ પ્રથમ, એની વચ્ચે કંઈ જ આવી શકે નહિ, પરંતુ ધરતી કૃપા હોય તો માધવી વિના ની સૂની છંદગી આપણે ન આજવી પડે... એના ધુપક મેળવવાનું મને તો સુરહેલ નથી લાગતું.'

'એ તો કોઈ એકલોકલકમ હોય તો જ બની શકે ને? માધવીનું ભાગ્ય એના કોઈના હાથમાં સોંપવાનું તમને મને?'

હરિવલ્લભ આ સાંભળી ગંભીર બની ગયા. પોતાના વ્યવહારમાં તેઓ ઘણા કુશળ ને શુદ્ધિશાળી હતા. સામાજિક ને કુટુંબીક કાવડાઓ પણ એમણે ઘણા ઉદ્યતા હતા, અનેકના એ સલાહકાર હતા, પરંતુ આ પ્રશ્નમાં એમને પહેલી જ વાર ભાન થયું કે માધવીના ભાવિ સંબંધમાં એમના દિલમાં એક ઇચ્છા કે ભાવના જ માન પડી છે. સર્વપ્રકાર દ્રષ્ટિએ એમણે આ પ્રશ્નનો વિચાર જ કર્યો નથી. મનની આ અસ્પષ્ટતાથી એમની ગંભીરતામાં વધારો થયો.

કેલાસખા આ સ્થિતિ જોઈને બોલ્યા :

'તમે કંઈ ચીંતામાં પડી ગયાં છો કે નહીં છું તેને મારી ઉતાવળ સમજતા નહિ, મને તો એમ લાગે છે કે આ બાબતમાં તમે વધુ પડતા નિશ્ચીત છો. તમને યામ છે કે સમય આવ્યો બધું બરાબર થઈ રહેશે. હા, માધવી હજી નાની છે, પણ કન્યાકાળ વીતી જતાં આપણી ચીંતા વધી પડશે.'

'હું વિચારી જોઈશ બધું.' ગંભીર સ્વરે હરિવલ્લભ બોલ્યા, કેલાસખાને ખાતરી થઈ કે હવે માધવીના લગ્નનો પ્રશ્ન જરૂર ઉભાઈ જશે. હરિવલ્લભ

નાં શુદ્ધિ, શક્તિ, સમજણ વિષે કેલાસખાના દિલમાં અપાર આદર હતો. તેઓ એમ માનતા કે ગમે તેવી જટિલ સમસ્યા હોય, પરંતુ તેઓ જો મન પર લે તો અસાધારણ ત્વરાને કુશળતાથી ઉઠેલી દે. માધવી ના લગ્નની બાબતમાં કેલાસખાને એમ જ થયાં કરતું હતું કે હરિવલ્લભનું મન આ પ્રશ્ન ઉપર સ્થિર થતું નથી. કેલાસખા જાણતાં હતાં કે અશોકના અમા પત્ની બહારના વ્યવહારથી તેઓ પોતાનું મન બંધેલું રાખે છે, પરંતુ એ તો બહારનો દેખાવ માત્ર છે. અશોકનું સ્વાભાવિક તે આલી પડ્યું છે. માધવી ઉપર અનહદ પ્રેમ છતાં એ સ્થિતિમાં દેર પડ્યો નથી. કેલાસખા ને એ પણ ખબર હતી કે માધવીના સુખ માટે હરિવલ્લભ ગમે તેવો જોગ આપતાં અચકાય નહિ, પરંતુ માધવી પોતાની પાસે રહે ને કાંઈ સુશીલ યુવક મળી જાય તો તે પણ આ ઘર માં એમની હાયામાં ને એમના સહવાસમાં જીવન ગુજારે એવી અસ્પષ્ટ અંખના. હરિવલ્લભના દિલમાં પડી હતી.—અધુરું.

[આ વાર્તા છ ગાસ માટે ચાલુ રહેશે.]

મૂર્તિ પૂજા

લેખક : ગીલખટ્ટ મરે

પરમેશ્વર સચરાચર વિષ્ણુને પિતા ને કર્તા છેજ; સુરજ કે આકાશ કરતાં યે પ્રાચીન છે: કામ કરતાં પણ મોટા છે અને સર્વ જ્ઞાતાં તે એના પદમાં ચોટેલી રજ જેવડાં છે. કોઈ ઋષિ, પયમજ્વર કે ધર્મનો સ્થાપક તેનું ખરું નામ આપી શકતા નથી. આંધળાઓએ હાથીને જુદી જુદી જગ્યાએથી તપાસ્યો અને હાથીના કંઠ વિષે દરેકે જુદા જુદા વિચારો દર્શાવ્યા એવી રીતે આપણે પ્રભુને જાણ્યો છે બાણી એનું વર્ણન કરી શકતી નથી અને આ નાનકડી આંખે તે યડતો નથી. આપણે એના વિષે જ્ઞાન મેળવવા અંખીએ તો છીએ પણ એના સાચા સ્વરૂપને પામી શકાય એમ નથી અને તેથી એને જાણવા માટે, જુદા જુદા નામોની, મૂર્તિઓની મંદિરો તથા મસ્જિદોની વનસ્પતિ, પર્વતો કે નદીઓની મદદ લઈએ છીએ. આપણી નમણાઈને આગે, મર્દાઈને ભીષે આ જાતની બધી સુંદર વસ્તુ એને પરમાત્માનું નામ આપીએ છીએ. આપણા જાતના પ્રેમીઓ વિષે શું એનું નથી બનતું? જેની હૃદયથી જીવનભર પ્રેમપુળ કરી હોય, નિઃસ્વાર્થ ભાવે એને માટે સર્વ કંઈ કરી છુટયા કોઈએ એવી કોઈ વ્યક્તિના અવસાન પછી આપણે એના દેહ ઉપર કબર માંધીએ છીએ, પુષ્પો ચડાવીએ છીએ;

આ શું મૂર્તિપૂજા નથી? પ્રેમીના ગયા પછી એની સ્મૃતિવસ્તુઓનું દર્શન થતાં આપણને એનું સ્મરણ થઈ આવે છે તો પછી મૂર્તિને જોતાં પ્રભુનું સ્મરણ થાય એમાં જોડું શું છે? હું મૂર્તિઓ વિષે વધુ ચર્ચા કે ટીકા કરવા માગતો નથી. લોકો પરમાત્મા ને જાણે એટલું બસ છે. શ્રીકૃષ્ણ મન માં શ્રીકૃષ્ણાસની કળાથી પરમાત્માનું

સ્મરણ જાગતું હોય, મિસરવાસીના મનમાં પ્રાણી પુખ્તથી જાગતું હોય. કોઈ જગ કે અગ્નિથી પ્રભુનું સ્મરણ કરે તો એમની વચ્ચેનો વિચારબોદ જોઈને હું ગુસ્સે થતો નથી. માત્ર તેઓ પ્રભુને જાણે, ચાહે અને તેનું સ્મરણ કરે એ જરૂરનું છે.

પરચુરણ

—સુભાષ ચંદ્ર બોઝના મરણની તપાસ માટે ત્રણ એક સભ્યોની સમીતી જાપાન મોકલવાનું હાઈ સરકારે નક્કી કર્યું છે એમ ત્રીજી ડીસેમ્બરના વડા પ્રધાને ધારાસભામાં કહ્યું હતું. વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું હતું કે જાપાન સરકાર પોતાનો પૂર્ણ સાથ આ તપાસમાં આપવા તૈયાર છે.

—સાધારણ રીતે ૨૦૦૯ નારીયલ એક એકર જમીનમાં થાય પણ ત્રાવલુકારના એક એકરે એકર દીઠ ૧૦૦૫૨ નારીયલ ઉત્પન્ન કરીને રોઝોડ નોંધાવ્યો છે.

—ન્યુઝીલેન્ડના નાયબ વડા પ્રધાન જોએ હાલ હાઈની મુલાકાતે ગયા હતાં તેઓએ ન્યુઝીલેન્ડ અને હાઈ વચ્ચે વેપારી સંબંધ બંધાય એવી ઇચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. ન્યુઝીલેન્ડ ચોખા, મીઠા, ડેલીની બનાવટો, અને જીન નિકાસ કરે છે. અને હાઈ પાસેથી જીંદ, સુતરવ કાપડ, મંખાવે છે.

—હાઈમાં પ્રથમ સ્ત્રી હાય કમીશનર તરીકે સ્વીડનના એલ્સીની નીમણુક થઈ છે.

નેક્ષ્ટી કોશ મોટો

ગુજરાતી કે ગુજરાતી ડિક્શનરી. કીમત પા. ૧-૨-૬.

મળવાનું ટેકાણું આ ઓશીસ

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો :

આર. વીકલ

૨૧૩ મેકોસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફ્લોર, ફ્રેસરસ્ટાઉન, નેદાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

વેચવાના છે

નવસારી સ્ટેશન રોડ પર, બનરગાં ત્યા શોસાયટીઓમાં મહાન અગર ખુલ્લા પ્લોટ લેવા માટે અગર નેશનલ સેવિંગ્સ સર્વિસીસ (આવક વેરાથી મુક્ત વ્યાજ) ખરીદવા લખો:

એમ. જનાર્દન ભટ્ટ. Authorised Agent For Government of India National Saving Certificate. બાળા સાહેબની હવેલી, Navsari, Bombay, India.

અમારાં નવાં વર્ષના

“ગુજરાતી” પ્રેસના સંવત ૨૦૧૨ના પંચાંગ આવી ગયાં છે.

કીમત ૨શી. ૫-૩ પોસ્ટેજ સાથે.

નીચેના શીરનામે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી તુરત મંગાવી લેવા વિનંતિ છે.

‘Indian Opinion’, P. Bag, Durban.

સોફ્ટીસની સફર

હાઈના ગ્રામ્ય જીવન વિશે લેખકે સવાલ જવાબ રૂપે આ પુસ્તકમાં સોફ્ટીસના વીચારો દર્શાવ્યા છે.

કીમત ૨શી. ૩-૬.

‘Indian Opinion’ P. Bag, Durban, Natal.

એ અઠવાડીકે પંચાંગ						
વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૫ ડીસેમ્બર	હાઈ ૨૦૧૨ માગંશીર્ષ	અસલમાન ૧૩૭૫ હીજરી ૧. ઉ. અવલ ૨. ઉ. આબર	પારસી ૧૩૨૫ ખોરદાદ	સુરોદય ક. મી.	સુમીરત ક. મી.
શુક્ર	૧૬	સુદ ૨	૧	૧૬	૪-૪૯	૬-૫૩
શનિ	૧૭	” ૩	૨	૧૭	૪-૪૮	૬-૫૪
રવિ	૧૮	” ૪	૩	૧૮	૪-૪૮	૬-૫૪
સોમ	૧૯	” ૫	૪	૧૯	૪-૪૮	૬-૫૪
મંગળ	૨૦	” ૬	૫	૨૦	૪-૪૭	૬-૫૫
બુધ	૨૧	” ૭	૬	૨૧	૪-૪૭	૬-૫૫
ગુરુ	૨૨	” ૮	૭	૨૨	૪-૪૭	૬-૫૫
શુક્ર	૨૩	” ૯	૮	૨૩	૪-૪૬	૬-૫૬
શનિ	૨૪	” ૧૦	૯	૨૪	૪-૪૬	૬-૫૬
રવિ	૨૫	” ૧૧	૧૦	૨૫	૪-૪૬	૬-૫૬
સોમ	૨૬	” ૧૨	૧૧	૨૬	૪-૪૫	૬-૫૭
મંગળ	૨૭	” ૧૩	૧૨	૨૭	૪-૪૫	૬-૫૭
બુધ	૨૮	” ૧૪	૧૩	૨૮	૪-૪૫	૬-૫૭
ગુરુ	૨૯	” ૧૫	૧૪	૨૯	૪-૪૪	૬-૫૮

વિનાયકી ચતુર્થી પંચક પંચક પંચક પંચક પંચક પંચક પંચક

નવલ કથાઓ

સારા સારા લેખકોનું સુંદર સાહિત્ય

કપાલ કુંડલા (બંધન વંદ)	૧ ૧
નવલીકાઓ (મેધાળી)	૧ ૧
સોરઠી ગાથા ૪	૧ ૧
મેધ ખીંડુ	૭ ૦
હબી વાટ	૮ ૧
વિનયન	૭ ૦
હલાની સહચરી	૫ ૦
અજુખુટ ધારા	૭ ૧
રાહીરિનો સંદેશ (આચર લેન્ડના રાહીર)	૪ ૦
માનવતાના કિલામ સેખીકા હેરીયેટ નિચર અનુવાદક શશીન ઝોશી	૧૫ ૦
સોનેચી જાયા	૧૦ ૦
જાયા પ્રકાશ	૧૩ ૧
૨. મ. રેશાઇ કૃત	
દિવડી	૧૨ ૦
માનવી અંદીધેરા (એક રાત પિતીની આત્મ કથા)	૧ ૦
લોક બાબલ (નાનાસાઈ ભટ્ટ કૃત) શ્રીમદભાગવતની કથાઓ	૧૧ ૦
કીમીયામારેશ (૧૮ મહાન નરનારીઓનો ટૂંક પરીચય)	૧ ૦
સર્વતા હૃદયી (નવલભાઈ સાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ	૧ ૦
મુક્ત પંખી	૭ ૧
વામા	૮ ૦
	૧૦ ૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઝોડીસ.

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

ગાંધી સાહિત્ય

૧. આ. નો ઈતિહાસ	૭ ૧
મહારાજ રેશાઈનું જીવન ચરીત	૨ ૩
મહારાજ રેશાઈની ડાયરી	ભા. ૧ ૧૦ ૦
" " "	ભા. ૨ ૧૨ ૦
" " "	ભા. ૩ ૧૧ ૧
" " "	ભા. ૪ ૮ ૦
" " "	ભા. ૫ ૧૧ ૦
બાપુની કારવાસની કાલાળી	૧૫ ૦
હસ્ત લીખીત હાંદ સ્વરાભ્ય	૪ ૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૭ ૧
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા	૨ ૧
બાપુની લાંબી (કાકા કાલેલકર)	૩ ૦
શમ નામ (ગાંધીજી)	૨ ૦
બાપુ મારી મા (મનુ ગાંધી)	૧ ૧
બાપુની પ્રસાદી	૫ ૦
ગાંધીજી અને સાચ્યવાદ (કી. મહારાજા)	૩ ૦
નીતી નાશને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨ ૦
અનાસકતી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીનો કરેલા અનુવાદ)	૧ ૧
ધર્માત્મા મોખલે (ગાંધીજી)	૧ ૦
આશ્રમ ભવનાવલી	૧ ૦
હાંદનો દેખી નીકોળુ (કામવાદ વિશે લખેલું)	૧ ૦
આરોગ્યની યાત્રી	૧ ૧
કીંગ કેમિ એમ સાહસથી ભરપૂર ભાગ નાતા	૩ ૦

મળવાનું ઠેકાણું : આ ઝોડીસ.

'Indian Opinion' P. Bag,
Durban, Natal.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

ગો સેવા (ગાંધીજી)	૨ ૦
માનવી અંદીધેરા (અનુ. કામ કલેલકર કી. ધ: મ.)	૧ ૦
ગીતા ભાષ (ગાંધીજી)	૧ ૦
બા બાપુની શીળા જાયામાં (મનુ ગાંધી)	૪ ૧
મધુકર (વિનોબા)	૫ ૧
લાજ મુતિ અને ખીલ લેજો (ગાંધીજી)	૧ ૦
લારે હરીશું કું (ટાસ્કરોય)	૪ ૬
ન્યાયક ધર્મ જાવના (ગાંધીજી)	૧ ૦
શરૂખી (કુમારઅખ્યા)	૧ ૩
એતરની રીવાજો (કલેલકર)	૧ ૩
કન્યાને પત્રો ન. પરીખ (વારુચમાં પ્રવેશની બાળાઓ માટે)	૨ ૧
મરુકું (મ. ત્રીકમલ શાવરોબી માટે)	૨ ૦
ગાંધીજી (બાળકો માટે ચરીત)	૧ ૧
વિશ્વશાંતી કાવ્ય (શ. જી. શી.)	૧ ૦
બનેને (સા. અમૃતકોર)	૧ ૦
હાંદી રાષ્ટ્રીય મ. સ.નું બંધારણ	૧ ૦
શ્રીતા પદાર્થ શોધ (ગીતાજીમાં આવતાં સબ્જેનો અર્થ)	૧ ૦
આત્મ રચના અ. દવે.	૮ ૦
સિદ્ધી શાયરી (ગાંધીજી)	૭ ૧

મળવાનું ઠેકાણું

INDIAN OPINION,
PRIVATE BAG, DURBAN.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવયુગ વાચન માળા	
પુસ્તક શોધ	૩ ૦
નુતન લેખન તાલીમી વર્ગ	
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રત્યેકની	૧ ૦
આલો લખીએ	
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રત્યેકની	૧ ૩
ભારતનો ઈતિહાસ ભાગ ૧	૨ ૦
દેશ વિદેશ ભાગ ૧	૨ ૬
ગુજરાતનું ગૌરવ	૬ ૬
હાંદના ઈતિહાસની રૂપરેખા ભાગ ૧.	૨ ૨
દેશ રીપકો	૨ ૦
શુભાળ પરીચય ભાગ ૩	૧ ૧૦
" " ભાગ ૪	૨ ૩
પ્રાચીન સમયની રસકથાઓ	૧ ૬
મીડલ સ્કૂલ અંક ગણિત ભાગ ૧.	૨ ૬
માર્ગ ગણિત ભાગ ૧	૧ ૩
" " ભાગ ૩	૧ ૧

આ પુસ્તકો ડલન બંધી લેનારને ૧૫ ટકા કમીસન આપવામાં આવશે.

સી. ઝા. ડી. થી માલ ઓકલવામાં નહીં આવે.

Obtainable from :

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

પુસ્તકોપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એલન્ડ
ઈન્ડિયાન અગર ડુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ફરિયાઈ અગર જમીન
માર્ગે મુસાફરી કરવા થરે ઘડા અમારી મારફતે પુર્ણિત કરો.
ઈન્દ્રી, આજ, ચોરી, હસ્તક, અસ્તમાત, પ્યેટઆસ, વિગેરેના વીમા અથ
જવરાની આપીએ છીએ.
ઈન્કમટેક્સ, પરચનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઈન્ફોર્મરન્સ
સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાઇસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લખવી
ખાનદોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ જોહાનસબર્ગ અને યોહાનસબર્ગ
ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29a Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

વેલ્ફેર સ્ટુડ, હાઈનીમિટ્રમ સ્ટુડ, વોલફોલ, હરેસીમ એસ્ટ,
સાઈક વોલ્ફોલ એસ્ટેટ, પુસ્તક કેસ, ટેબલ, તાલન કીકાપત
લાલે ખરીદી શકશો. બંને પધારી લાભ લેવા સુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

જે હમારી ફેબરેખ નીચે તઈચાર. યાચ છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈ-
ચાર રહે છે. માત્ર રોહરા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર
આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

હમણા જ ખુલ્લો મુકલો માલ !

ન્યુ ધરા હાપેલી નીનન સાડીઓ ૧ વાર શી. ૪૬-૬
જરીની કીનારવાળી બ્યોરનેટ ડ્રપ્સ વારની શી. ૧૫-૦
પાટલી પાલવ અને આખી માત વાળી
રેશમી હાપેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
નેવડી કીનારની સાડી કેપ ડ્રપ્સ વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઈ સાડીઓ છેલ્લી હબના રંગો અને હાપો વાળી
પાંચ વાર શી. ૨૭-૬ થી ઉપર
૭ વાર શી. ૩૬-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
દેવામાં આવે છે.

બેઠાએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ પ્રધર્સ

(પ્રો.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : ૨૪૦૦૩

પી. એ. બોક્સ ૮૨૨

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
હરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશલિસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ લેણસેણ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી દેખરેખ નીચે બનાવી કાણજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુવરકેણી સફેદ, સીસી, ગુલાબી શી. ૬-૦ રતલ	પીસ્તા માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ	પારબંદરની ખાલ્લી ચોળી શી. ૬-૦ રતલ
માવા બરફી શી. ૫-૦ રતલ	કેસરી માવા બરફી પીસ્તા શી. ૬-૦ રતલ	ચણાનો મગજ શી. ૪-૦ રતલ
બદામ માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ	બાણવડીયા માવા પેડા શી. ૫-૦ રતલ	રશર બેન્ડના ગાંડીયા શી. ૩-૦ રતલ
કેસરી માવા પેડા શી. ૬-૦ રતલ	સુરતની માવા ધારી શી. ૫-૦ રતલ	રાજવંશી પૌવાનો ચેવડો શી. ૬-૦ રતલ
બાણવડીયા બદામી પેડા શી. ૬-૦ રતલ	બદામી માવા ધારી શી. ૬-૦ રતલ	પાપડ અડદના નાના ૧૦૦ નંબના શી. ૧૦-૦ મસાલા વાળા
સુરતની પીસ્તા માવા ધારી શી. ૬-૦ રતલ	ભમનગરી મેસુજ શી. ૪-૦ રતલ	પાપડ અડદના મસાલા વાળા મોટા, ૧૦૦ નંબના શી. ૧૨-૦
સુંવઈ સીસો દલનો પીસ્તાનો શી. ૬-૦ રતલ	સુન્નીના લાડુ શી. ૩-૦ રતલ	દાળ, ફેફી શી. ૨-૦ રતલ
સુંવઈ સીસો બદામી દલનો શી. ૬-૦ રતલ	ગુલાબ બંજુ શી. ૨-૬ રતલ	મીઠસ ફરસાણુ શી. ૪-૦ રતલ
પારબંદરી સાટા શી. ૫-૦ રતલ		મીઠાઈ દીવાળી મીઠસ ૫-૦ રતલ
સુરમાં લાડુ શી. ૩-૦ રતલ		" " " ૪-૦ રતલ
કોષરાપાક શી. ૨-૬ રતલ		
માવા મોદનપાર શી. ૪-૦ રતલ		
	—ફરસાણુ—	
	ખાંબનગરના ગાંડીયા ફાફીયા શી. ૩-૦ રતલ	
	ઝીણી ચણાના સોટની સેવ શી. ૨-૬ રતલ	

પોસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રોડેસીયા ૯ પેની રતલ

નોર્થર્ન રોડેસીયા શી. ૧-૦ રતલ

ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780

P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"